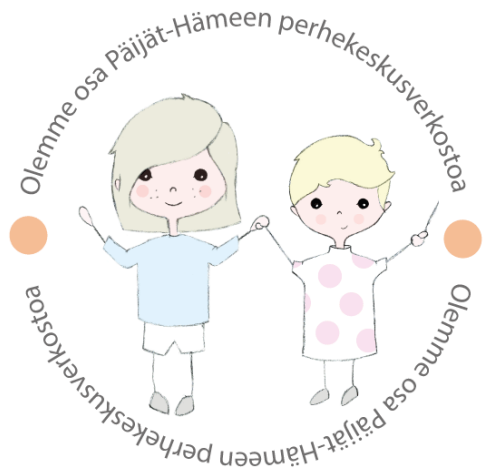

Lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelma
2022–2025, PÄIVITYS 2024

KÄRKÖLÄ

2022-2025

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärjet

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Meidän alueella lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ymmärretään koko elämää koskevana käsitteenä, johon kuuluu osallistumisen ja mielipiteen ilmaisun lisäksi oman elämän hallinta ja yhteisöllisyys.

Mielen hyvinvointi

Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia ylläpitää perheen toimiva arki ja sujuvat peruspalvelut. Tukea saadaan matalalla kynnyksellä varhaisessa vaiheessa.

Arjen turvallisuus

Meidän alueella välittävät ja läsnäolevat aikuiset turvallisissa ja terveellisissä ympäristöissä tukevat lasten ja nuorten hyvää arkea.

Terveelliset elintavat

Meidän alueella jokaisella lapsella, nuorella ja perheellä on keinoja, taitoja ja tietoa tehdä terveellisiä valintoja arjessaan.

Läpileikkaavat toimintaperiaatteet

YHDENVERTAISUUS - KUMPPANUUS - OIKEA-AIKAISUUS

Lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuva toimintakulttuuri.

KÄRKÖLÄ

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

on lastensuojelulain mukainen asiakirja, jolla ohjataan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävää yhteistä työtä kunnassamme.

Hyvinvointisuunnitelmaan on koottu kuntakohtaista tietoa lasten, nuorten ja perheiden kasvuoloista ja hyvinvoinnin tilasta. Suunnitelmassa on kuvattu lasten ja nuorten hyvinvointia edistävää sekä ongelmia ennaltaehkäisevää palvelurakennetta. Lisäksi se sisältää katsauksen kuntakohtaisesta lastensuojelun tarpeesta, lastensuojeluun varattavista voimavaroista sekä lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta palvelujärjestelmästä. Suunnitelmassa avataan myös oppilashuollon toteutumista Oppilas- ja opiskeluhuoltolain mukaisesti.

Keskeisimpänä tuotoksena tässä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa esitetään alueellisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärkien mukaiset lasten ja nuorten hyvinvoinnin kärjet vuosiksi 2022–2025:

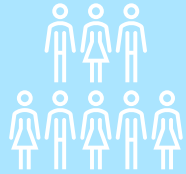
- 1. Osallisuus ja yhteisöllisyys: Osallisuus ymmärretään koko elämää koskevana käsitteenä, johon kuuluu osallistumisen ja mielipiteen ilmaisun lisäksi oman elämän hallinta ja yhteisöllisyys.**
- 2. Mielen hyvinvointi: Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia ylläpitää perheen toimiva arki ja sujuvat peruspalvelut. Tukea saadaan matalalla kynnyksellä varhaisessa vaiheessa.**
- 3. Arjen turvallisuus: Välittävät ja läsnä olevat aikuiset turvallisissa ja terveellisissä ympäristöissä tukevat lasten ja nuorten hyvää arkea.**
- 4. Terveelliset elintavat: Jokaisella lapsella, nuorella ja perheellä on keinoja, taitoja ja tietoa tehdä terveellisiä ja kestäviä valintoja arjessaan.**

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin alueellisia kärkiä läpileikkaavat yhdessä jaetut toimintaperiaatteet, jotka ovat **yhdenvertaisuus, kumppanuus ja oikea-aikaisuus**. Kärjillä ja toimintaperiaatteilla vahvistamme **lapsen oikeuksiin perustuvan toimintakulttuurin** toteutumista alueellamme.

Hyvinvoinnin kärkien alle on asetettu yhdessä jaettuja tavoitteita tuleviksi vuosiksi ja joukko toimenpiteitä niiden toteuttamiseksi. Eri toimijoiden yhteisillä tavoitteilla halutaan vahvistaa näkemystä siitä, että toiminta on vaikuttavinta silloin, kun eri tahot työskentelevät saman aikaisesti kohti jaettua päämäärää. Yhteisesti asetetuilla tavoitteilla ja kohdennetuilla toimenpiteillä tiivistetään monitoimijaista yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden laaja-alaisen tuen varmistamiseksi.

Suunnitelma on koottu alueellista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa sekä monitoimijaista verkostoa hyödyntäen. Hyvinvointisuunnitelman kokoamisen prosessi on ollut ennen kaikkea mahdollisuus asettua yhteiseen vuoropuheluun kärköläläisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta, huolen aiheista sekä luoda katsaus tulevaisuuden tahtotilaan lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhteensovittamiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi vuosille 2022-2025.

Väestön määrä yhteensä

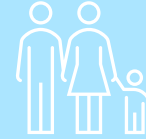
4198 2022
4 326 2020

0-18 -vuotiaiden määrä % väestöstä/ lkm

16,8%/ 707 2022
17,4%/ 754 2020

Lapsiperheiden määrä % perheistä/ lkm

29,2%/346 2022
30,5%/ 372 2020

Yhden vanhemman perheiden osuus % lapsiperheistä/ lkm

26,0%/ 90 2022
24,7%/ 92 2020

Ulkomaalais- taustaisten osuus/ lkm

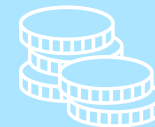
4,05%/170 2022
3,8%/ 165 2020

Koulutustasomittain perusasteen jälkeisen koulutuksen pituus henkeä kohti . Yhden koulutusvuoden arvo = 100

287,1 2022
280,3 2020

Lasten pienituloisuusaste pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvat 1-17-vuotiaat, %/lkm

15,6/103 2022
13,4/ 99 2019

Työttömien osuus työvoimasta

8,9% 2023
9,2% 2022
15,0 % 2020

Hyvinvoinnin nykytila 2022-2023

Lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavaa seurantatietoa on saatavilla runsaasti niin kansallisella kuin paikallisellakin tasolla. Hyvinvoinnin nykytilaa kuvattaessa on hyödynnetty mm. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämästä Tilasto ja indikaattoripankki Sotkanetista sekä Kouluterveyskyselystä saatavilla olevaa ajantasaista tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta.

Kuvattaessa lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehitystä kuluneella seurantajaksolla on keskeisiä hyvinvoinnin avainlukuja koostettu infograafeihin, joihin on nostettu teemoittain niitä seurantaindikaattoreita, jotka kansallisessa tai sukupuolten välisessä vertailussa ovat herättäneet huolta lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa laadittaessa ja sitä päivitettäessä. Infograafeissa tarkastellaan tietoja 1.1.2023 aloittaneen Päijät-Hämeen hyvinvointialueen näkökulmasta, jotta luvut olisivat jatkossakin vertailtavissa ja hyvinvoinnin tilan kehitys alueellisesti seurattavissa. Infograafien teemat mukailevat myös alueelle valittuja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (jatkossa HYTE) kärkiä.

Indikaattoreiden avulla on mahdollista luoda katsaus hyvinvoinnin nykytilaan, mutta myös seurata hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tehtävän työn vaikuttavuutta. Huomionarvoista on kuitenkin se, etteivät yksittäiset tilastot ja indikaattorit anna täysin yksiselitteistä kuvaa esimerkiksi palvelujen toimivuudesta tai toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Hyvinvointiin liittyvät ilmiöt ovat usein moninaisia ja kompleksisia, jolloin suoraviivaisten tulkintojen sijaan kaivataan monialaista vuoropuhelua ja yhteistä asettumista tiedon äärelle.

Tarkasteltaessa kärköläisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa kuvaavia tilastoja, voidaan todeta, että valtaosa kärköläisistä lapsista ja nuorista voi ja elää hyvin. Hyvinvoinnin voidaan myös todeta monelta osin kehittyneen positiiviseen suuntaan kuluneella seurantajaksolla. Tätä todentavat mm. seuraavat indikaattoritietojen pohjalta tehdyt havainnot:

- Lapset ja nuoret ovat keskimäärin tyytyväisempiä elämäänsä kuin aikaisemmin.
- Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys on jonkin verran vähentynyt.
- Move!-mittausten perusteella 8. luokkalaisten fyysinen toimintakyky on jonkin verran parantunut.
- Ylipainoisten osuus 8.-9. luokkalaisista on pienentynyt.
- Raittiiden määrä on lisääntynyt merkittävästi 8.-9. luokkalaisten keskuudessa. Saman- aikaisesti myös päihteiden riskikäyttö ja kokeilut ovat vähentyneet.
- Nuorisotyöttömien määrä on vähentynyt yli puolella ja on maan keskitasoa vähäisempi.
- Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt yli puolella vuodesta 2019 (vuonna 2019 arviolta 48-80 nuorta ja vuonna 2022 arviolta 22-37 nuorta).

Hyvinvoinnin nykytila 2022-2023

Kärköläläisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa kuvaavia tilastoja tarkasteltaessa esille on noussut myös useita yhteisesti jaettuja huolen aiheita, jotka liittyvät pääasiassa vanhemmuuteen, kasvuympäristöön ja elintapoihin. Näitä todentavat infograafeissa mm. Seuraavat indikaattorit, joiden numeraaliset keskiarvot eivät ole kehittyneet kuluneella seurantajaksolla suotuisaan suunta ja/ tai ovat maan ja maakunnan epäedullisempia.

- Keskimäärin kolmasosa 8.-9. luokkalaisista ja viidesosa 4.-5. luokkalaisista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.
- 4.-5. luokkalaisista 40 % ei syö aamupalaa joka arkiamu.
- 8.-9. luokkalaisista keskimäärin joka kolmas ei syö koululounasta päivittäin.
- 4.-5. luokkalaisista keskimäärin 40 % ja 8.-9. luokkalaisista vajaa 20 % liikkuu vähintään tunnin päivässä.
- MOVE! – mittauksen perusteella 5. luokan oppilaista peräti 60 %:lla on heikko fyysinen toimintakyky. (MOVE-mittauksen tulokset)
- 8.-9. luokkalaisista lähes puolet nukkuu arkisin alle 8 tuntia.
- 4.-5. luokkalaisista keskimäärin neljäsosalla on ollut mielialaan liittyviä ongelmia ja 8.-9. luokkalaisista kolmasosalla vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu.
- 8.-9. luokkalaisten kokema kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus on lisääntynyt kuluneella seurantajaksolla.
- 4.-5. luokkalaisista lähes puolet on yrittänyt usein viettää aikaa vähemmän netissä, mutta ei ole onnistunut.
- Tupakkatuotteiden/ sähkösavukkeiden käyttö on lisääntynyt 4.-5. luokkalaisten keskuudessa.
- Lähes neljäsosa 8.-9. luokkalaisista ei koe olevansa tärkeä osa koulu - eikä luokkayhteisöä.
- Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana.
- Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17 – vuotiaat.

Niin ikään koulukiusaamista todentava indikaattorit osoittavat, että kiusaaminen ei ole vähentynyt kaikissa ikäryhmissä toivotulla tavalla tehdyistä toimenpiteistä huolimatta.

Kärköläläisten koulutustaso on edelleen alhainen vertailtaessa sitä koko maan ja maakunnan keskitasoon, vaikka siinä voidaankin todeta tapahtuneen hienoista parannusta. Myös koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17- 24 vuotiaiden osuus on edelleen maan keskitasoa suurempi.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

"Meidän alueella lasten, nuorten ja perheiden osallisuus ymmärretään koko elämää koskevana käsitteenä, johon kuuluu osallistumisen ja mielipiteen ilmaisun lisäksi oman elämän hallinta ja yhteisöllisyys."

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 v.

% vastaavan ikäisestä väestöstä/ lkm

8,3%/21 2021

9,4%/27 2019

Maan keskiarvo 7,9% (2021)

Nuorisotyöttömät

% 18-24-vuotiaasta työvoimasta

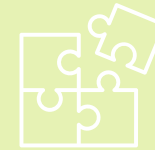
8,1% 2023

20,0% 2020

Maan keskiarvo 11,5 % (2023)

Syrjäytymisriskissä 18-24 v.

*ei työssä, ei opiskele,
ei ole varusmiespalvelussa*
% vastaavan ikäisistä/ lkm

19,6%/39 2021

29,6%/66 2020

Maan keskiarvo 15,4 ja maakunnan keskiarvo 19,8 % (2021)

Keskusteluvaikeuksia vanhempien kanssa

4,1% 4-5lk 2023

5,2% 4-5lk 2021

15,1% 8-9lk 2023

8,7% 8-9lk 2021

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa

13,5% 8-9lk 2023

14,5% 8-9lk 2021

Maan keskiarvo 11,0 ja maakunnan keskiarvo 11,4 (2023)

Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä

24,5% 8-9lk 2023

21,1% 8-9lk 2021

Maan keskiarvo 14,1 ja maakunnan keskiarvo 15,8 (2023)

Ei yhtään läheistä ystävää

13,2% 8-9lk 2023

18,1% 8-9lk 2021

Maan keskiarvo 10,5 ja maakunnan keskiarvo 10,1 (2023)

Tuntee itsensä yksinäiseksi

2021

17,0% 8-9lk 2023

22,2% 8-9lk 2021

Maan keskiarvo 15,0 ja maakunnan keskiarvo 15,5 (2023)

Vähintään yksi hyvä kaveri

4-5 lk

97,1% 2023

100 % 2021

Tuntee itsensä usein yksinäiseksi

4-5lk

2,9% 2023

3,9 % 2021

Maan keskiarvo 3,9 ja maakunnan keskiarvo 3,6 (2023)

Näin teemme

Tavoite - Syrjäytymisvaarassa olevien tavoittaminen ja tukeminen

Toimenpide A

Matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen ja tunnetuksi tekeminen;

- Etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajan jatkuvuuden turvaaminen; valtionavustushaku, palveluiden näkyväksi tekeminen ja saavutettavuuden vahvistaminen (mainonta, markkinointi, yhteistyö eri toimijoiden kanssa)
- Kohtaamispaikkojen mahdollistaminen (K18 Olkkari, Discord Chat, jalkautuminen nuorten elinympäristöihin)

Vastuu: Nuorisopalvelut, etsivä nuorisotyö, nuorten työpaja

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide B

Tiivis yhteistyö koulun oppilashuollon toimijoiden kesken sekä koulun sisäisten ja ulkopuolisten toimijoiden välillä;

- Oppilashuoltotyöryhmätyöskentely, verkostoyhteistyö eri toimijoiden välillä.

Vastuu: Oppilashuoltotyöryhmä, rehtori

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C

Yksilön omaehtoisten toimintavalmiuksien edistäminen;

- Ajantasaisen tiedon saatavuuden helpottaminen ja palvelupolkujen näkyväksi tekeminen kunnan eri viestintävälineissä, ajankohtainen tiedottaminen ja viestintä.

Vastuu: Oppilashuoltotyöryhmä, rehtori

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toteuma - Syrjäytymisvaarassa olevien tavoittaminen ja tukeminen

Toimenpide

A

Etsivä nuorisotyö ja nuorten työpaja on hakenut ja saanut valtionavustusta vuosittain toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen. Toimintoja on kehitetty vastaamaan entistä paremmin nuorten tarpeita ja tavoitteita kokeilemalla ja ottamalla käyttöön erilaisia toimintoja ja toimintamalleja. Etsivän nuorisotyön henkilöstömäärä on pysynyt kuluneen seurantajakson ajan samana, mutta henkilöstössä on ollut vaihtuvuutta kokoaikaisen etsivän nuorisotyöntekijän osalta. Nuorten työpajatoiminnan osalta toiminnan kehittäminen ja uuden toimintamallin luominen olivat keskiössä syksyn 2022 ja kevään 2023 aikana kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden siirtyessä hyvinvointialueen pajalle 1.1.2023 alkaen. Uuden toimintamallin myötä työpajan henkilöstöresurssin tarkasteleminen tuli ajankohtaiseksi ja toimintaa jatkettiin 1,1 HTV:n voimin. Uusi toimintamalli on saatu jalkautettua toimintaan, mikä on edistänyt nuorten eteenpäin ohjautumista verrattuna aiempaan.

Etsivässä nuorisotyössä on edelleen jatkettu aiemmin kehitettyjä toimintoja (kyläkahvit, K18 olkkari, Discord-chat) ja niiden tunnetuksi tekemistä sekä kokeiltu matalalla kynnyksellä uusia toimintamalleja nuorten tavoittamiseksi. Vuoden 2023 aikana etsivää nuorisotyötä on kohdennettu aiempaa enemmän myös koulussa tehtävään etsivään nuorisotyöhön koulupudokkuuden ennaltaehkäisemiseksi. Lisäksi etsivä nuorisotyö osallistuu yhtenäiskoululla järjestettävään juttutupa-toimintaan. Nuorisopalveluiden alaisuudessa toimiva moottoripajatoiminta käynnistyi keväällä 2023 ja on tavoittanut hyvin kohderyhmää. Myös mainontaa ja markkinointia on pyritty tehostamaan ottamalla käyttöön erilaisia sosiaalisen median alustoja. Lisäksi eri yhteistyötahoja on lähestytty verkostokirjeellä palvelun tunnetuksi tekemiseksi. Tehdyistä toimenpiteistä huolimatta palveluiden tunnetuksi tekeminen ja kohderyhmän tavoittaminen on edelleen haasteellista.

Toimenpide

B

Koulun oppilashuollon toimijat tekevät tiivistä yhteistyötä niin koulun sisäisten kuin ulkopuolistenkin verkostojen kanssa syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tavoittamiseksi ja tukemiseksi oikea-aikaisesti. Lisäksi kunnan toimijat tekevät säännöllistä yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi hyvinvointialueen ja muiden maakunnallisten toimijoiden kanssa mm. LAPE- ja PETE-yhteistyön, kohtaamispaikkaverkoston sekä maakunnallisen sivistyspalvelujen kehittämissyhteistyön merkeissä.

Toimenpide

C

Yksilön omaehtoisia toimintavalmiuksia on pyritty edistämään neuvonnan, ohjauksen ja tiedottamisen keinoin osana kasvatus-, opetus- ja nuorisopalveluja mm. tiedottamalla saatavilla olevista palveluista ja toiminnoista sekä tarjoamalla tukea ja ohjausta asioiden hoitamiseen ja erilaisten sähköisten palveluiden käyttämiseen. Alkuvuodesta 2024 julkaistaan kunnan kotisivuilla palvelukartta- ja manuaali lapsiperheiden palveluista. Vuosien 2024-2025 aikana tavoitteena on kuvata kunnan kotisivuille myös ehkäisevän työn palvelupolut.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Syrjäytymisvaarassa olevien tavoittaminen ja tukeminen

Ilonaiheet

- Kasvatus-, opetus- ja vapaa-aikapalveluiden resurssointi.
- Tavoitettujen nuorten sitoutuminen yhteistyöhön ja mielekkäiden jatkopolkujen löytäminen.
- Suurin osa yhteistyöstä on alkanut nuoren/ läheisen suoralla yhteydenotolla etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajalle. Kynnys ottaa yhteyttä on madaltunut vuosien saatossa.

Huolenaiheet

- Nuorten hyvinvoinnin polarisoituminen ja yhteiskuntaan sitoutumisen haasteet.
- Heikoimmassa asemassa olevien tavoittaminen.
- Palveluiden näkyväksi tekeminen niin, että se tavoittaisi kohderyhmään kuuluvat.
- Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa sote-uudistuksen jälkeen sekä muiden alueellisten toimijoiden kanssa.
- Vanhemmuuden haasteet ja lasten ja nuorten kasvun tukeminen.
- Perheiden osallistuminen olemassa oleviin palveluihin.

Näin teemme

Tavoite - Koulutustason nostaminen

Toimenpide A

Oikea-aikaisten ja oikein kohdennettujen tukitoimenpiteiden ja resurssien varmistaminen perusopetuksessa;

- Varhainen tuen tarpeen tunnistaminen ja oikea-aikainen tuen tarjoaminen esim. heti tuen tarpeen ilmetessä.
- Perusopetus ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Vastuu: Oppilashuoltotyöryhmä, rehtori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide B

Huoltajien tietoisuuden lisääminen nykypäivän koulusta ja kasvatuskumppanuuden merkityksestä;

- Kodin ja koulun välisen yhteistyön ja kasvatuskumppanuuden merkityksen korostaminen.
- Aktiivinen viestintä kodin ja koulun välillä (Wilma-järjestelmä, Pedanet)
- Vanhempainiltojen ja muiden huoltajille kohdennettujen tilaisuuksien järjestäminen.

Vastuu: Oppilashuoltotyöryhmä, rehtori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C

Jatkokoulutusmahdollisuuksista tiedottaminen sekä neuvonta ja ohjaus oppivelvollisuuden suorittamisen jälkeen;

- Oppilaanohjaus ja yhteistyö toisen asteen toimijoiden kanssa (mm. oppilaitostutustumiset)
- Etsivän nuorisotyön palveluista tiedottaminen (ysitunnit, ”ysikonferenssi”) peruskoulun päättäneille.
- Muista palveluista tiedottaminen (esim. työllisyyden kuntakokeilu)

Vastuu: Oppilashuoltotyöryhmä, rehtori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Näin teemme

Tavoite - Koulutustason nostaminen II

Toimenpide D

Perusopetuksen suorittaneiden osalta oppivelvollisuuden ohjaus ja valvonta.;

- Valvontajärjestelmän seuraaminen ja tarvittaessa yhteydenotto huoltajiin.
- Tarvittaessa yhteistyö etsivän nuorisotyön ja muiden sidosryhmien kanssa nuoren jatko-ohjauksen tiimoilta.

Vastuu: Sivistysjohtaja

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide E

Paikallisen ammatillisen koulutuksen kehittäminen ja yritysten koulutustarpeissa tukeminen;

- Kartoitetaan yritysten koulutustarpeita.
- Tuetaan koulutusten järjestämistä paikallisesti yhteistyöllä eri koulutusten järjestäjien kanssa.

Vastuu: Elinvoimasuunnittelija, sivistysjohtaja

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide F

Vastuu:

Seuranta:

Toteuma – Koulutustason nostaminen

Toimenpide A 	<p>Kasvatus- ja opetuspalvelujen tukitoimia ja palveluja vahvistettu henkilöstöresurssillisäyksillä koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseen saadun valtionavustuksen turvin.</p> <p>Yleisen tuen mallit ovat olleet käytössä ja niitä tarjottu. Erityisopettaja resurssi ollut hyvä samoin kko:n resurssi ja sitä on kohdennettu tarpeen mukaan, samanaikaisopetuseresurssia on käytetty sekä joustavia opetusjärjestelyitä oppilaiden tukemiseen.</p>
Toimenpide B 	<p>Huoltajien tietoisuutta nykypäivän koulusta on pyritty lisäämään kodin ja koulun välisellä yhteistyöllä ja matalan kynnyksen yhteydenpidolla sekä aktiivisella, säännöllisellä ja ajankohtaisella viestinnällä ja järjestämällä vanhempainiltoja ja muita huoltajille kohdennettuja tilaisuuksia.</p>
Toimenpide C 	<p>Oppilaanohjausta annettu joustavasti, hyvinkin yksilöllisesti. Yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten kanssa tehty oppilaanohjaajan toimesta mm. oppilasvierailuin ja infotilaisuuksiin osallistuen. Huoltajille ja jatkokoulutushakuun osallistuville järjestetty erillinen infotilaisuus.</p> <p>Aktiivinen tiedottaminen jatkokoulututtautumismahdollisuuksista ja yksilöllinen ohjaaminen oikeanlaisiin palveluihin työllisyyspalveluissa, etsivässä nuorisotyössä ja nuorten työpajalla.</p>
Toimenpide D 	<p>Kunta opetuksenjärjestäjänä on toteuttanut perusopetuksen suorittaneiden osalta asuinkunnalle kuuluvaa oppivelvollisuuden suorittamiseen liittyvää ohjausta ja valvontaa.</p>
Toimenpide F 	<p>Yhteistyö Salpauksen kanssa on ollut säännöllistä. Kolmoistutkintokoulutusyhteistyö Salpauksen, Koskisen ja Hausjärven lukion kanssa.</p>

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Koulutustason nostaminen

Ilonaiheet

- Oppilaiden opintojen edistymistä pystytään vertailemaan valtakunnallisesti.

Huolenaiheet

- Kaikkien oppivelvollisuusikäisten nuorten sitoutuminen koulunkäyntiin (edistyminen opinnoissa ja poissaolot) ja halu edistää omilla toimenpiteillään oppimista ja opintojen edistymistä.
- Ikäluokkien oppimistulosten polarisoituminen.
- Huoltajien tuki lapsen ja nuoren koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvissä asioista.
- Aikuisväestön koulutustaso on alhainen verrattaessa sitä maakunnallisesti tai valtakunnallisesti. Se tunnistetaan yhdeksi riskitekijöistä, jotka vaikuttavat ei-toivotulla tavalla lasten tai nuorten myönteiseen kasvuun ja kehitykseen.

Näin teemme

Tavoite - Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen ja osallisuuden tukeminen

Toimenpide A

Lapsiparlamentin valiokunnan ja nuorisovaltuuston sekä muiden nuorten vaikuttajaryhmien toiminnan kehittäminen ja aktivoiminen;

- Lasten ja nuorten vaikuttajaryhmien toiminnan aktivoiminen, näkyvyyden lisääminen viestinnän keinoin, säännölliset kokoontumiset.
- Osallistuminen lautakuntien/ valtuuston kokouksiin kutsuttuna.

Vastuu: Rehtori, sivistysjohtaja, nuorisopalvelut
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide B

Tarjoamme mahdollisuuksia maksuttomiin harrastustoimintoihin esim;

- Harrastamisen Suomen mallin jatkuvuuden turvaaminen.
- Avoimen talotoiminnan toiminta Järvelän Nuokulla.
- Maksuttomien salivuorojen tarjoaminen kunnan liikuntatiloissa alle 18 vuotiaalle
- Maksuton uimahallin käyttö 5.-9.luokkalaisille sovittuina ajankohtina.

Vastuu: Sivistysjohtaja, rehtori, nuorisopalvelut
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C

Toteuma - Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen ja osallisuuden tukeminen

<p>Toimenpide A </p>	<ul style="list-style-type: none">• Junnuministeriö kokoontunut säännöllisesti, lapsia/nuoria ohjattu ja aktivoitu, toimintaan tullut toinen ohjaava opettaja lisää.• Nuorisovaltuusto on toiminut vuodesta 2005 lähtien. Nuorisovaltuutetuilla oli kolme paikkaa läsnäolo- ja puheoikeuksin kunnanvaltuuston kokouksissa. Alueellisessa nuorisovaltuustossa on myös edustaja Kärkölästä. Nuorisovaltuusto järjestää nuorille toimintaa itsenäisesti ja on mukana nuorisopalveluiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa monissa tapahtumissa.• Lapsia ja nuoria on kuultu erilaisten kyselyiden kautta mm. Lapsiystävällinen toimintasuunnitelman laadinnan yhteydessä.
<p>Toimenpide B </p>	<ul style="list-style-type: none">• HSM-kerhotoiminta on jatkunut ja oppilaita on osallistettu, jotta harrastusvalikoima olisi tarkoituksenmukaista ja monipuolista.• Avoin talotoiminta on jatkunut säännöllisesti aiemmin luodun toimintamallin mukaisesti. Nuorisopalveluiden toimintoja on kehitetty vastaamaan aiempaa paremmin lasten ja nuorten tarpeisiin käynnistämällä mm. Moottoripajatoiminta.• Alle 18 –vuotiaiden harrastustoimintaan on tarjottu maksuttomia salivuoroja kunnan liikuntatiloissa.• Maksuton uimahallin käyttö 5.-9. luokkalaisille ennalta sovittuina ajankohtina.• Monitoimikaukalo valmistunut 2023.
<p>Toimenpide C </p>	

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen ja osallisuuden tukeminen

Ilonaiheet

- Avoimen talotoiminnan kävijämäärät ovat nousujohteisia.
- Maksuttomat harrastusmahdollisuudet ja niiden lisääntyminen.

Huolenaiheet

- Yläkoululaiset eivät ole innostuneet HSM-harrastustoiminnasta.

Mielen hyvinvointi

"Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia ylläpitää perheen toimiva arki ja sujuvat peruspalvelut. Tukea saadaan matalalla kynnyksellä varhaisessa vaiheessa."

MIELLEN HYVINVOINTI - NYKYTILA

Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana

4-5lk

26,1 % 2023

28,9 % 2021

Maan keskiarvo 23,4 ja maakunnan keskiarvo 24,4

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus

8-9lk

28,8 % 2023

(Ei sukupuolittaisia tuloksia)

22,9 % 2021

(41,2 % tytöt)

Maan keskiarvo 21,4 ja maakunnan keskiarvo 22,4

Vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu

8-9lk

31,5 % 2023

26,4 % 2021

Maan keskiarvo 25,5 ja maakunnan keskiarvo 26,7

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, lastenpsykiatria / 1000, 0 – 12-vuotiasta/lkm

320,6/ 143 2022

465,3/ 221 2020

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 7-12 –vuotiailla/ 1000 vastaavan ikäistä/lkm

Ei tuloksia tämän jälkeen

26,1 / 7 2019

Erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit, nuorisopsykiatria / 1000, 13-17-vuotiasta/lkm

904,8/ 209 2022

1234,3/ 295 2020

Psykiatrian laitoshoidon hoitopäivät 13-17 –vuotiailla/ 1000 vastaavan ikäistä/lkm

138,5/ 32 2022

196,7/ 47 2020

Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä

80,0 % 4-5 lk. 2023

65,3 % 8-9 lk 2023

Alle maan ja maakunnan keskiarvojen

(Sotkanet 2023)

KÄRKÖLÄ

Mielen hyvinvointi

Näin teemme

Tavoite - Yksilöiden omaehtoisten toimintavalmiuksien edistäminen

Toimenpide A

- Ajantasaisen tiedon saatavuuden helpottaminen ja palvelupolkujen näkyväksi tekeminen kunnan eri viestintävälineissä niin, että tieto, palvelut ja tuen mahdollisuudet ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä eri toimijoiden tiedossa ja saatavilla.
- Kuraattori- ja lapsiperhepalveluista sekä psykiatrisen sairaanhoitajan palveluista tiedottaminen.
- Kuraattoripalvelujen kynnyksettömän tavoitettavuuden vahvistaminen.
- Ajankohtainen tiedottaminen ja viestintä.

Vastuu: Päijät-Sote, kuraattori, ehkäisevän työn koordinaattori

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide B

- Kehitämme asiointipisteen toimintaa;
- Asiointipisteen kehittäminen, ohjauksen, neuvonnan ja tuen saatavuuden mahdollistaminen.

Vastuu: Hyvinvointikoordinaattorit, hallinto
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C

Lisäämme tietoa mielenterveystaitojen vahvistamiseksi;

- Aiheen käsittely ja keskustelun virittäminen esim. luokanvalvojan tunneilla
- Teemapäivät, kampanjat
- Tiedottaminen ja viestintä
- Koulutusten järjestäminen
- Oppilashuollon hyvinvointipistetoiminnan järjestäminen oppilaille
- Kuraattorin yksilötyö

Vastuu: Ehkäisevän työn koordinaattori, kuraattori, koulunuorisotyö, varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstö
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toteuma - Yksilöiden omaehtoisten toimintavalmiuksien edistäminen

<p>Toimenpide A</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Yksilön omaehtoisia toimintavalmiuksia on pyritty edistämään neuvonnan, ohjauksen ja tiedottamisen keinoin osana kasvatus-, opetus- ja nuorisopalveluja mm. tiedottamalla saatavilla olevista palveluista ja toiminnoista sekä tarjoamalla tukea ja ohjausta asioiden hoitamiseen ja erilaisten sähköisten palveluiden käyttämiseen. Alkuvuodesta 2024 julkaistaan kunnan kotisivuilla palvelukartta- ja manuaali lapsiperheiden palveluista. Vuosien 2024-2025 aikana tavoitteena on kuvata kunnan kotisivuille myös ehkäisevän työn palvelupolut.
<p>Toimenpide B</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Kuntalaisilla on mahdollisuus käyttää kunnanviraston yhteydessä olevaa asiointipalvelupistettä ja saada tarvittaessa tukea sopivien palveluiden löytämiseksi eri toimijoilta.
<p>Toimenpide C</p> 	<ul style="list-style-type: none">• Mielenhyvinvointia on pyritty edistämään viestimällä monipuolisesti mielenterveyden edistämisestä ja mielenterveys-ongelmien ehkäisystä erilaisissa medioissa ja teemaviestinnässä sekä erityisesti perusopetusikäisille suunnatuissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa sekä ammattilaisten verkostoissa ja osana perustyötä ja arjen kohtaamisia. Käytössä on myös useita vaikuttavia menetelmiä lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi niin varhaiskasvatuksessa kuin koulussa.• Lisäksi yksinäisyyttä ja siihen liittyvää turvattomuutta on pyritty monin tavoin ehkäisemään eri ikäryhmien parissa mm. tiedottamalla olemassa olevista palveluista ja toiminnoista, järjestämällä erilaisia ryhmämuotoisia toimintoja ja kohtaamisaikatoimintaa (esim. avoin talotoiminta ja lapsiperheiden kohtaamisaikatoiminnat), tarjoamalla matalan kynnyksen tukea ja ohjausta perheohjauksessa ja nuorisopalveluissa sekä alakouluikäisten Lions Quest-tuntien avulla.• Myös ammattilaisten mahdollisuuksia vahvistaa osaamistaan mielenterveydestä puhumiseen ja apuun ohjaamiseen sekä läheisten huomioimiseen on lisätty järjestämällä kohdennettua koulutusta sekä tarjoamalla erilaisia koulutautumismahdollisuuksia.

Mielen hyvinvointi

Yksilöiden omaehtoisten toimintavalmiuksien edistäminen

Ilonaiheet

- Lapset ja nuorten ovat keskimäärin tyytyväisempiä elämäänsä kuin aikaisemmin.
- Yksinäisyyden kokemusten voidaan todeta jonkin verran vähentyneen.
- Lapsiperheiden palveluiden näkyväksi tekeminen.

Huolenaiheet

- 4.-5. luokkalaisista keskimäärin neljäsosalla on ollut mielialaan liittyviä ongelmia ja 8.-9. luokkalaisista kolmasosalla vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu.
- Tiedottamisen ja viestinnän haasteet palveluiden, tapahtumien ja toimintojen näkyväksi tekemisessä. Miten onnistua tiedottamisessa niin, että se tavoittaisi kulloisenkin kohderyhmän?

Arjen turvallisuus

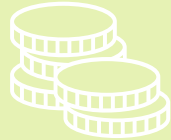
"Meidän alueella
välittävät ja läsnäolevat
aikuiset turvallisissa
ja terveellisissä
ympäristöissä tukevat
lasten ja nuorten
hyvää arkea."

KÄRKÖLÄ

ARJEN TURVALLISUUS - NYKYTILA

Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä

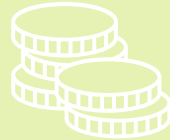

15,4% 2022

13,2% 2020

Maan keskiarvo 8,7 ja maakunnan keskiarvo 10,7

Toimeentulotukea saaneet 18 – 24-vuotiaat

19,5% 2023

30% 2020

Maan keskiarvo 14,7 ja maakunnan keskiarvo 22,8

Huostassa vuoden aikana olleet 0 – 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä/ lkm

2,1 %/15 2023

1,6 %/12 2020

Maan keskiarvo 1,1 ja maakunnan keskiarvo 1,3

Vanhemman liiallinen alkoholin käyttö aiheuttanut haittaa

Ei kuntakohtaisia tuloksia 2023

12,7 % 8-9 lk 2021

Maan keskiarvo 5,3 ja maakunnan keskiarvo 5,7

Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana 2023

21,4 % 4-5lk Maan keskiarvo 27,7

25,5 % 8-9lk Maan keskiarvo 30,2

Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana 2023

14,3 % 4-5lk Maan keskiarvo 15,8

14,0 % 8-9lk Maan keskiarvo 12,3

ARJEN TURVALLISUUS – NYKYTILA II

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana

8-9lk

27,5% 2023 Maan keskiarvo
17,5 **21,1%** 2021 Maan keskiarvo 16,1

*Kokenut häiritsevää
seksuaalista ehdottelua ja
ahdistelua vuoden aikana*
8-9lk

25,5% 2023
33,8% 2021
Maan keskiarvo 28,9 ja
maakunnan keskiarvo 30,7

*Koulukiusattuna
vähintään kerran
viikossa*
4-5lk

11,4% 2023
16,9% 2021
Maan keskiarvo 8,6 ja
maakunnan keskiarvo 9,3

*Koulukiusattuna
vähintään kerran
viikossa*
8-9lk

15,8 % 2023
6,9 % 2021
Maan keskiarvo 7,9 ja maakunnan
keskiarvo 9,2

Näin teemme

Tavoite - Vanhemmuuden tukeminen

Toimenpide A

Kodin ja koulun sekä kodin ja varhaiskasvatuksen kasvatuskumppanuuden tukeminen;

- Matalan kynnyksen yhteydenpito ja yhteistyö.
- Vanhempainillat, muut tapaamiset.
- Päivittäiset kohtaamiset ja asioiden esiin ottaminen ajantasaisesti.
- Arjen tuen palvelun jalkautuminen vakaan ja kouluun.

Vastuu: Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, sivistysjohtaja

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide B

Perhekuraattoritoimintamallin kehittäminen ja käyttöönotto.

- Kuraattorin osallistuminen sekä perusopetuksen että vakan vanhempainryhmiin/-tilaisuuksiin (soveltuvien osin)
- Kuraattorin konsultoiva rooli.
- Kuraattorin yksilöllinen ja yhteisöllinen työ vanhemmuuden tukemisessa

Vastuu: Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, kuraattori, sivistysjohtaja

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C

Lapsiperhepalveluiden kohdentumisen ja oikea-aikaisuuden varmistaminen.

- Palveluiden näkyväksi tekeminen tiedottamisen ja viestinnän keinoin.
- Tiivis yhteistyö eri toimijoiden kesken tuen tarpeen ilmetessä.

Vastuu: Lapsiperhepalvelut, varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Näin teemme

Tavoite - Vanhemmuuden tukeminen

Toimenpide D

Perheiden yhteisten vapaa-ajan viettomahdollisuuksien edistäminen

- Yhteistyö yhdistysten ja järjestöjen kanssa.
- Vertaisryhmätoimintojen kehittäminen.
- Tapahtumien järjestäminen perheille.
- Kuraattori ja arjentuen palvelut mukana perhettä tukevissa toiminnoissa.

Vastuu: Hyvinvointikoordinaattori, sivistysjohtaja, varhaiskasvatus- perusopetuspalvelut, nuorisopalvelut, kuraattori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide E

Tieto, palvelut ja tuen mahdollisuudet ovat lasten, nuorten ja perheiden sekä eri toimijoiden tiedossa ja saatavilla;

- Ajantasaisen tiedon saatavuuden helpottaminen ja palvelupolkujen näkyväksi tekeminen kunnan eri viestintävälineissä.
- Eri toimijoiden rooli palveluista tiedottamisessa ja niihin ohjaamisessa.

Vastuu: Päijät-Sote, hyvinvointikoordinaattori, varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, kuraattori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide F

Verkostoyhteistyön vahvistaminen eri toimijoiden välillä;

- Säännöllisiksi sovitut tapaamiset.

Vastuu: Päijät-Sote, varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, sivistysjohtaja, hyvinvointikoordinaattori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toteuma – Vanhemmuuden tukeminen

Toimenpide A 	<ul style="list-style-type: none">Kasvatus- ja opetuspalvelut ovat tukeneet perheiden kasvatustyötä tuottamalla lakisääteisiä palveluja ja tukeneet vanhemmuutta järjestämällä vanhempainiltoja sekä perhekohtaisia tapaamisia. Opetuspalvelut ovat viestineet huoltajille suunnitelmallisesti heidän huollettaviensa opintomenestyksestä, kasvuun ja kehitykseen liittyvistä asioista sekä poissaoloista. Opetuspalvelut ovat osallistuneet maakunnalliseen Sitouttava kouluyhteistyö-hankkeeseen (SKY) sekä Koululäsnäolon vahvistaminen Päijät-Hämeessä -hankkeeseen.
Toimenpide B 	<ul style="list-style-type: none">Perhekuraattori-toimintamallin kehittämisestä ja käyttöönotosta käytiin keskustelua P-H:n hyvinvointiyhtymän kanssa, mutta koulukuraattorin tehtävänkuvan laajentaminen perheohjaukseen ei ollut käytännössä mahdollista. Kärkölän kunnalle palkattiin oma perheohjaaja määräajaksi perintövarojen turvin syyskuusta 2023 alkaen.
Toimenpide C 	<ul style="list-style-type: none">Lapsiperheiden palvelukartta- ja manuaali ovat olleet työn alla ja ne julkaistaan alkuvuodesta 2024 julkaistaan kunnan kotisivuilla. Lapsiperheiden palveluita on pyritty tekemään tunnetuksi myös erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa esittelemällä palveluita palveluiden tuottajien toimesta.Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa on tehty yksittäisiä lapsia ja perheitä koskevissa asioissa asianosaisten suostumuksella, mutta sitä tulisi edelleen vahvistaa lapsen/ perheen väliinpuotoamisen ennaltaehkäisemiseksi.
Toimenpide D 	<ul style="list-style-type: none">Kunta on toimenpiteillään lisännyt ja ylläpitänyt perheiden vapaa-ajanviettomahdollisuuksia kiinteistöjen sekä ulko-alueiden osalta uuden liikuntahallisen käyttöönoton myötä sekä mahdollistamalla tilojen varaamisen yksityiseen käyttöön. Vuoden 2023 aikana valmistui lisäksi monitoimikaukalo vapaa-ajanviettomahdollisuuksia tukemaan.Kunta on edistänyt lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä antamalla liikuntatilat käyttöön maksutta alle 18-vuotialle kohdennetun ryhmäliikunnan järjestämistä varten.Perheiden iltoja on järjestetty eri teemoilla 1-2/ vuosi. Liikuntapalveluilla ja perheohjauksessa on järjestetty vertaisryhmiä säännöllisesti eri teemoillaSyksyllä 2022 MLL:n perhekahvila aloitti toimintansa Nuokun tiloissa, sen lisäksi seurakunta järjestää kohtaamispaikkatoimintaa lapsiperheille. Syksyllä 2023 Kärkölässä käynnistyi avoin varhaiskasvatus 1pvä/ viikko perheohjaajan toimesta.Lasten oikeuksien viikolla järjestettiin Mitä kuuluu kärköläläisille lapsiperheille ilta –vanhemmille sekä koko perheen tapahtuma lapsiperheille.

Toteuma – Vanhemmuuden tukeminen

Toimenpide F 	<ul style="list-style-type: none">• Lapsiperheiden palvelukartta- ja manuaali ovat olleet työn alla ja ne julkaistaan alkuvuodesta 2024 julkaistaan kunnan kotisivuilla.• Lapsiperheiden palveluita on pyritty tekemään tunnetuksi myös erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa esittelemällä palveluita palveluiden tuottajien toimesta.
Toimenpide G 	<ul style="list-style-type: none">• Kunnan toimijat tekevät säännöllistä yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi hyvinvointialueen ja muiden maakunnallisten toimijoiden kanssa mm. LAPE- ja PETE-yhteistyön, kohtaamispaikkaverkoston sekä maakunnallisen sivistyspalvelujen kehittämissyhmäyhteistyön merkeissä.

Arjen turvallisuus

Vanhemmuuden tukeminen

Ilonaiheet

Perheohjauksen käynnistäminen ja tukea tarvitsevien perheiden tavoittaminen.

Perheiden yhteisten vapaa-ajanvietto mahdollisuuksien lisääminen.

Lapsiperheiden kohtaamispaikkatoimintojen lisääntyminen.

Lapsiystävällinen kunta työ ja siihen liittyvät toimenpiteet lasten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Lapsiperheiden palveluiden näkyväksi tekeminen.

Huolenaiheet

Miten kunnan tuottamat kasvatus- ja opetuspalvelut ja hyvinvointialueen lapsiperhepalvelut pystyvät oikea-aikaisesti ja riittävästi tukemaan tukea tarvitsevia lapsi, nuoria ja lapsiperheitä?

Verkostoyhteistyön vahvistaminen yksittäisiä lapsia/ perheitä koskevissa asioissa.

Arjen turvallisuus

Näin teemme

Tavoite - Jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö

Toimenpide A

Uuden koulurakennuksen kokonaisuuden käyttöönotto ja yhtenäisen koulukulttuurin luominen;

- Uusi koulurakennus otetaan käyttöön.
- Vahvistetaan opetushenkilöstön yhtenäisiä toimintatapoja yhteisen työskentelyn (palaverit, koulutukset) kautta.

Vastuu: Rehtori, opetushenkilöstö, sivistysjohtaja
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide B

Kodin ja koulun välisen yhteistyön ja vuorovaikutuksen vahvistaminen

- Matalan kynnyksen yhteydenpito ja yhteistyö.
- Aktiivinen viestintä kodin ja koulun välillä (Wilma-järjestelmä, Pedanet)
- Vanhempainiltojen ja muiden huoltajille kohdennettujen tilaisuuksien järjestäminen.

Vastuu: Rehtori, opetushenkilöstö
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C

Lähisuhdeväkivallan ja kiusaamisen ehkäiseminen ja siihen puuttuminen;

- Ilmiöiden näkyväksi tekeminen ja yhteisen ymmärryksen lisääminen ilmiöistä.
- Kaveritaitojen vahvistamista tukevat toimenpiteet varhaiskasvatuksen ja koulun arjessa, ryhmätykset.
- Kiva-koulu toimintamallin systemaattinen vahvistaminen.
- Oppilashuollon toimijoiden osallistuminen yksilö- ja yhteisötasolla
- Koulunuorisotyön tuki koulun arjessa.

Vastuu: Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, oppilashuolto, koulunuorisotyö, ehkäisevän työn koordinaattori.
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Arjen turvallisuus

Näin teemme

Tavoite - Jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö

Toimenpide D

Koulunuorisotyön pitkäjänteinen kehittäminen.

- Resurssien mahdollistaminen.
- Oppilashuollon toimijoiden tiivis yhteistyö koulun arjessa.

Kouluyhteisö ohjaa oppilaita ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen.

Vastuu: Sivistysjohtaja, nuorisopalvelut, rehtori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide E

Opastaminen digitaalisten oppimisympäristöjen ja sosiaalisen median turvallisessa käytössä;

- Digitaitojen ja sosiaalisen median turvallisten käyttötaitojen opettaminen.
- Vanhempainilta digi- ja sometaitoihin sekä pelaamiseen liittyen.
- Nuorisotyön jalkauttaminen verkkopelialustoille.

Vastuu: Opetushenkilöstö, nuorisopalvelut, ehkäisevän työn koordinaattori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide F

Lapsivaikutusten arviointi palveluja suunniteltaessa.

- Otetaan lapsivaikutusten arviointi entistä laajemmin käyttöön palveluja suunniteltaessa.

Vastuu: Sivistysjohtaja, varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, nuorisopalvelut
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toteuma – Jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö

Toimenpide A 	<ul style="list-style-type: none">• Uusi koulukokonaisuus on otettu käyttöön ja sinne on laadittu pedagoginen suunnitelma.• Yhtenäistä koulukulttuuria on pyritty vahvistamaan osallistamalla oppilaita ja tuomalla koulun kulttuuriin liittyviä teemoja mm. luokanvalvojan tunneille. Opetushenkilökuntaa ollaan tuettu kaikille yhteisten toimintatapojen käyttöönotossa oppilaille ikätasoisesti. Lisäksi sitä on pyritty luomaan edistämällä tukioppilastoimintaa, pitämällä ryhmätyksiä säännöllisesti eri luokka-asteilla, järjestämällä vanhempainiltoja opetusryhmäkohtaisesti ja vanhempaintapaamisia yksilöllisesti sekä ottamalla sisävalitunnit käyttöön osana välituntirakennetta yläkouluikäluokilla.
Toimenpide B 	<ul style="list-style-type: none">• Matalan kynnyksen yhteydenpito ja yhteistyö. Aktiivinen, säännöllinen ja ajankohtainen viestintä kodin ja koulun välillä (Wilma-järjestelmä, Pedanet). Vanhempainiltojen ja muiden huoltajille kohdennettujen tilaisuuksien järjestäminen.
Toimenpide C 	<ul style="list-style-type: none">• Lähisuhdeväkivaltaa ja kiusaamista on pyritty ehkäisemään vahvistamalla Kiva-koulu toimintamallia systemaattisesti mm. lisäämällä KiVa-opettajien määrää lukuvuodeksi 2023-2024. Luokanvalvojan tuntien ko. Teemoja on suunnittelu opiskeluhuollon toimesta moniammatillisesti. Lisäksi on kannustettu matalan kynnyksen puuttumiseen KiVa-toiminnan osalta. Oppilashuollon toimijat ovat osallistuneet yksilö- ja yhteisötasolla, lisäksi koulunuorisotyö on tarjonnut suunnitelmallisesti tukea. Mitä kuuluu?-kyselyn tulosten läpi käyminen luokkatasolla opiskeluhuollon toimesta.• Kampanjoitu somessa lähisuhdeturvallisuusviikolla välittäen aiheeseen liittyvää materiaalia.
Toimenpide D 	<ul style="list-style-type: none">• Koulunuorisotyöntekijän tehtävä (15-20h/ vko) vakinaistettiin 1.8.2022. Toimintamuotoa on kehitetty edelleen koulun ja oppilaiden tarpeita vastaavaksi uuden koulurakennuksen ja yhtenäiskoulun käyttöönoton myötä. Koulunuorisotyöntekijä tekee tiivistä yhteistyötä opiskeluhuollon toimijoiden kanssa koulun arjessa.
Toimenpide E 	<ul style="list-style-type: none">• Oppilaita on opastettu digitaalisten oppimisympäristöjen turvallisessa käyttämisessä osana digiopetuksen oppisisältöjä. Lisäksi poliisin ennalta ehkäisevät toimijat on käynyt pitämässä kuudesluokkalaisille some-oppitunnin vuonna 2023. Nuorisotyötä ei ole päästy jalkauttamaan verkkopelialustoille tiukentuneiden säännösten takia.
Toimenpide F 	<ul style="list-style-type: none">• Lapsivaikutusten arviointia on toteutettu erityisesti koulurakennusta kalustettaessa sekä hankittaessa sisävalituntivälineistöä. Se sisältyy luonnollisena osana kaikkien opetusjärjestelyjen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Arjen turvallisuus

Jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö

Ilonaiheet

- Uusi koulukiinteistö, jossa on ajanmukaiset kalusteet, laitteet ja tilat.
- Oppilaiden osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen.
- Koulunuorisotyön resurssin jatkuvuus.

Huolenaiheet

- Miten saada vanhemmat osallistumaan aktiivisemmin kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön esim. vanhempainiltojen merkeissä?
- Koulukiusaamista esiintyy edelleen tietyissä ikäryhmissä tehdyistä toimenpiteistä huolimatta.
- Yhtenäisen koulukulttuurin vahvistaminen ja yhteisiin pelisääntöihin sitoutuminen koulussa?
- Lapsivaikutusten arvioinnin systemaattinen käyttöönotto.

Terveelliset elintavat

"Meidän alueella jokaisella lapsella, nuorella ja perheellä on keinoja, taitoja ja tietoa tehdä terveellisiä valintoja arjessaan."

KÄRKÖLÄ

Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat

4-5 lk.
18,8 % 2023
Ei sukupuolittaisia tuloksia
21,1 % 2021
(pojat **39,4%**)

Maan keskiarvo 11,3 ja
maakunnan keskiarvo 12,5

8-9 lk.
35,1 % 2023
31,9 % 2021

Maan keskiarvo 26,6 ja
maakunnan keskiarvo 25,7

4-5 lk.
32,4 % tytöt 2023
(57,1 2021)
51,4 % pojat 2023
(38,2 2021)
= **42,3 %**
Maan keskiarvo 43,0 ja
maakunnan keskiarvo 41,5

8-9lk
17,3 % 2023
Ei sukupuolittaisia tuloksia
23,5 % tytöt 2021
21,1 % pojat 2021
= 22,2 %
Maan keskiarvo 25,4 ja maakunnan keskiarvo 26,1

*Ei syö aamupalaa joka
arkiaamu*

4-5 lk.
39,7 % 2023
(P 26,5, T 52,9)
Maan keskiarvo 29,7 ja
maakunnan keskiarvo 32,1)

8-9 lk.
52,8 % 2023
59,7 % 2021
Maan keskiarvo 42,1 ja
maakunnan keskiarvo 43,3

*Syö pääruokaa kouluruoalla kaikkina
koulupäivinä*

4-5 lk.
72,5% 2023
83,1% 2021
Maan keskiarvo 69,2 ja
maakunnan keskiarvo 71,5

Ei syö koululounasta päivittäin

8-9 lk.
31,5 % 2023
33,3 % 2021
Maan keskiarvo 38,0 ja maakunnan keskiarvo 38,1

Ylipaino
8-9 lk.

17,0 % 2023
31,0% 2021
Maan keskiarvo 17,4 ja
maakunnan keskiarvo 16,6

Nukkuu arkisin alle 8 tuntia
8-9 lk.

43,6% 2023
43,7% 2021
Maan keskiarvo,36,3 ja
maakunnan keskiarvo 36,7

TERVEELLISET ELINTAVAT - NYKYTILA

Yrittänyt usein viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut

47,1% 4-5lk 2023

42,7% 4-5lk 2021

Maan keskiarvo 38,8 ja maakunnan keskiarvo 40,8

31,3% 8-9lk 2023

29,4% 8-9lk 2021

Maan keskiarvo 32,2 ja maakunnan keskiarvo 31,1

Tupakoi päivittäin 8-9lk

Ei kuntakohtaisia tuloksia 2023

21,7% 2021

Maan keskiarvo 5,0 ja maakunnan keskiarvo 5,3

Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran 4-5lk

10,0% 2023

5,2% 2021

Maan keskiarvo 5,5 ja maakunnan keskiarvo 6,5

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa

8-9 lk

13,2% 2023

17,1% 2021

Maan keskiarvo 8,8 ja maakunnan keskiarvo 8,9

Raittius 8-9lk

69,8% 2023

41,1% 2021

Maan keskiarvo 67,5 ja maakunnan keskiarvo 69,4

Omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita

8-9 lk

42,3% 2023

56,9% 2021

Maan keskiarvo 52,6 ja maakunnan keskiarvo 60,3

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran

8-9 lk

13,5% 2023

21,1% 2019

Maan keskiarvo 8,0 ja maakunnan keskiarvo 9,2

Kokeillut kannabista vähintään kaksi kertaa

8-9lk

Ei kuntakohtaisia tuloksia 2023

11,1% 2021

Maan keskiarvo 6,1 ja maakunnan keskiarvo 5,1

Terveelliset elintavat

Näin teemme

Tavoite - Vahvistamme lasten ja nuorten tasapainoisen ja myönteisen ruoka- ja kehosuhteen rakentumista ja syömisen taitoa

Toimenpide A

Terveellisiin ruokatottumuksiin opastaminen varhaiskasvatuksesta lähtien;

- Opastetaan lapsia ja nuoria terveellisiin ruokatottumuksiin varhaiskasvatuksen ja koulun arjessa.
- Tehdään yhteistyötä Päijät-Hämeen ravitsemusterveyden edistämisen kanssa.

Vastuu: Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, ruokapalvelut.

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide B

Tehdään ruokakasvatusta yhteistyössä vanhempien kanssa;

- Vanhempien tietoisuuden lisääminen lasten ruokatottumuksista varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Vastuu: Varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstö

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C

Terveysliikunnan monipuolistaminen ja liikuntaneuvonnan saavutettavuuden parantaminen.

- Liikuntaryhmien tarjonnan monipuolistaminen ja saavutettavuuden varmistaminen.
- Liikuntaneuvonnan tunnettavuuden lisääminen ja saavutettavuuden parantaminen viestinnän keinoin.

Vastuu: Liikuntapalvelut, sivistysjohtaja

Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toteuma - Vahvistamme lasten ja nuorten tasapainoisen ja myönteisen ruoka- ja kehosuhteen rakentumista ja syömisen taitoa

Toimenpide A	<ul style="list-style-type: none">Ruokapalveluissa on toteutettu ruuan kasvispainotteisuutta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa sekä henkilöstöravintolassa, esim. tarjoamalla kasvisruokaa toisena pääruokavaihtoehtona ja viikoittaisena kasvisruokapäivänä, ja tarjoamalla salaattit erillisinä komponentteina varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksessa toteutetaan osallistavaa ruokakasvatusta ja opetusta mm. Neuvokas perhe- ruokakasvatus ja Sapere-aistilähtöinen ruokakasvatus materiaalien avulla. Perusopetuksessa toteutetaan osallistavaa ruokakasvatusta ja opetusta mm. Maistuva koulu – ruokakasvatusmateriaalien avulla. Oppilaille on hankittu Happy or Not- palautekanava, joka antaa mahdollisuuden vaikuttaa kouluruokaan. Koululounaan ja välipalojen järjestämisessä noudatetaan kouluruokailusuositusta. On osallistuttu Päijät-Hämeen ruokapalvelupäälliköiden verkostoon ja tehty siellä yhteistyötä. Lisäksi Kärkölän kunta on osallistunut maakunnalliseen ravitsemusterveysyöhön. Kuntaan on perustettu oma ruokakasvatustyöryhmä ja oppilaista muodostuva kouluruokaryhmä ja siten saatu lisättyä ammattilaisille ja kuntalaisille tietoa ravitsemussuosituksista.
Toimenpide B	<ul style="list-style-type: none">Vanhempien tietoisuutta ruokakasvatuksesta ja lasten ja nuorten ruokailutottumuksista on lisätty kouluterveyskyselyn tietoihin pohjaten mm. vanhempainilloissa.
Toimenpide C	<ul style="list-style-type: none">Terveysliikuntaa on monipuolistettu laajentamalla erilaisten liikuntaryhmien tarjontaa eri kohderyhmille sekä pyrkimällä varmistamaan palveluiden saavutettavuus mainonnan ja markkinoinnin keinoin.Hyvinvointialueen perinteisen ohjausmekanismin lisäksi kunnan työntekijöillä on ollut mahdollista päästä liikuntaneuvonnan piiriin itseohjautuvasti. Liikuntaneuvonnan tunnettavuutta ja saavutettavuutta on pyritty parantamaan jatkuvan viestinnän keinoin sekä markkinoimalla palvelua eri kohderyhmille yksilötapaamisissa.

Terveelliset elintavat

Vahvistamme lasten ja nuorten tasapainoisen ja myönteisen ruoka- ja kehosuhteen rakentumista ja syömisen taitoa

Ilonaiheet

- Monipuolinen ruokakasvatus varhaiskasvatuksesta alkaen.
- Monipuoliset terveystoimintaryhmät ja mahdollisuus liikuntaneuvontaan.
- Ylipainoisten osuus 8.-9. –luokkalaista on pienentynyt.

Huolenaiheet

- Lasten ja nuorten kokemus omasta terveydentilastaan.
- Lasten ja nuorten ruokailutottumukset.
- Lasten ja nuorten vähäinen liikkuminen mukaan lukien viidesluokkalaisten heikko fyysinen toimintakyky.
- Osa nuorista nukkuu arkisin liian vähän.
- Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin haasteet sekä kärköläisten kasvanut itsemurhakuolleisuus (PYLL-indeksi).

Terveelliset elintavat

Näin teemme

Tavoite - Lasten ja nuorten päihdekokeilut ja käyttö vähenee paikallisesti

Toimenpide A

Tarjoamme tietoa päihteen riskikäytön haitoista oikealla tavalla, ikätasoisesti;

- Viestinnän ja tiedottamisen tehostaminen.
- Erialaisten kampanjoiden, teemapäivien ja tapahtumien järjestäminen/ niihin osallistuminen esim. ehkäisevän päihdetyön viikko, Yhtenäiskoulun hyvinvointitapahtuma.
- Kuraattorin ja kouluterveydenhoitajan yksilötyö.

Vastuu: Ehkäisevän työn koordinaattori, varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, nuorisopalvelut, kouluterveyden hoitaja, kuraattori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide B

Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen;

- Vahvistamme varhaisen puuttumisen ja puheeksi ottamisen taitoa koulutusten ja informaation kautta.

Vastuu: Sivistystoimi, ehkäisevän työn koordinaattori
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C

Yhteistyö eri ammattilaisten kesken;

- Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut, nuoriso- ja liikuntapalvelut, kouluterveydenhoitaja, kuraattori.
- Yhdistykset ja järjestöt, seurakunta.
- PETE-työryhmän työskentely
- Lape-työryhmä/ nuorten ohjaus- ja palveluverkosto
- Yhteistyö poliisin ennalta estävän ja Ankkuri-toiminnan kanssa.

Vastuu: Sivistystoimi, ehkäisevän työn koordinaattori, hyvinvointikoordinaattori, etsivä nuorisotyö
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toteuma - Lasten ja nuorten päihdekokeilut ja käyttö vähenee paikallisesti

<p>Toimenpide A </p>	<ul style="list-style-type: none">• Päihdehaittoja on pyritty ehkäisemään viestimällä monipuolisesti mm. päihdehaitoista ja niiden ehkäisemisestä erilaisissa medioissa ja teemaviestinnässä sekä erityisesti perusopetusikäisille suunnatuissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa sekä ammattilaisten verkostoissa ja osana perustyötä ja arjen kohtaamisia. Päihteidenkäyttöön puuttumisen malli on jalkautettu perusopetukseen osana ammattilaisten verkostoja.
<p>Toimenpide B </p>	<ul style="list-style-type: none">• Varhainen puuttuminen ja puheeksi ottaminen on osa toimintakulttuuria. Henkilöstöä on koulutettu puheeksi ottamisen tiimoilta järjestämällä kunnan työntekijöille kohdennettu koulutus sekä hyödyntämällä EHYT ry:n koulutuksia.
<p>Toimenpide C </p>	<ul style="list-style-type: none">• Lasten ja nuorten päihdekokeiluita ja käyttöä on pyritty ehkäisemään myös moniammatillisen vuoropuhelun keinoin osana ammattilaisten verkostoja. Kärkölässä on perustettu myös erillinen ehkäisevän työn työryhmä PETE Kärkölä, joka kokoontuu säännöllisesti kartoittamaan alueen tilannetta ja pohtimaan toimenpiteitä päihdehaittojen ehkäisemiseksi.

Terveelliset elintavat

Lasten ja nuorten päihdekokeilut ja käyttö vähenee paikallisesti

Ilonaiheet

- Kunnassa tehdyt ehkäisevän työn toimenpiteet ja ammattilaisten osaamisen vahvistaminen.
- Lasten ja nuorten tyytyväisyys elämään on lisääntynyt.
- Lasten ja nuorten kokema yksinäisyys on vähentynyt.
- Raittiiden määrä on lisääntynyt merkittävästi 8.-9. luokkalaisten keskuudessa.
- Päihteiden riskikäyttö ja kokeilut ovat vähentyneet 8.-9. luokkaisten keskuudessa.

Huolenaiheet

- Alakouluikäisten netin käyttö ja riippuvuus netin käytöstä.
- Alakouluikäisten lisääntynyt tupakkatuotteiden/sähkösavukkeiden käyttö.

Terveelliset elintavat

Näin teemme

Tavoite - Harrastus- ja vapaa-ajanvietto mahdollisuuksien lisääminen

Toimenpide A

- Harrastamisen Suomen mallin jatkuvuuden turvaaminen.
- Avoimen talotoiminnan toiminta Järvelän Nuokulla.
- Maksuttomien salivuorojen tarjoaminen kunnan liikuntatiloissa alle 18 -vuotiaille
- Maksuton uimahallin käyttö 5.-9.luokkalaisille sovittuina ajankohtina.

Vastuu: Sivistysjohtaja, rehtori, nuorisopalvelut
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide B

- Yhteistyö yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa toimintojen kehittämiseksi.

Vastuu: Sivistysjohtaja, yhdistysyhteistyöhenkilö
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toimenpide C

- Liikuntahallin käyttöasteen maksimoiminen;
- Vapaista vuoroista tiedottaminen
 - Varausjärjestelmän käyttö

Vastuu: Sivistysjohtaja, liikuntapalvelut
Seuranta: Sivistystoimen johtoryhmä ja kuntakohtainen LAPE-yhteistyöryhmä

Toteuma - Harrastus- ja vapaa-ajanvietto mahdollisuuksien lisääminen

Toimenpide A 	<ul style="list-style-type: none">• HSM-kerhotoiminta on jatkunut ja oppilaita on osallistettu, jotta harrastusvalikoima olisi tarkoituksenmukaista ja monipuolista.• Avoin talotoiminta on jatkunut säännöllisesti aiemmin luodun toimintamallin mukaisesti. Nuorisopalveluiden toimintoja on kehitetty vastaamaan aiempaa paremmin lasten ja nuorten tarpeisiin käynnistämällä mm. Moottoripajatoiminta.• Alle 18 –vuotiaiden harrastustoimintaan on tarjottu maksuttomia salivuoroja kunnan liikuntatiloissa.• Maksuton uimahallin käyttö 5.-9. luokkalaisille ennalta sovittuina ajankohtina.• Lisäksi Kärkölän kunnan perheohjaus ja liikuntapalvelut järjestävät erilaisia ryhmätoimintoja lapsiperheille.• Monitoimikaukalo valmistui 2023.
Toimenpide B 	<ul style="list-style-type: none">• Yhdistysten, seurakunnan ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa on aktivoitu erityisesti lapsiperheiden kohtaamispaikkatoimintoja: MLL:n perhekahvila, seurakunnan perhekerho, Kärkölän kunnan avoin varhaiskasvatus sekä Kärkölän kunnan, Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, Kärkölän kappeliseurakunnan ja MLL:n yhteistyössä toteuttama iltaperhekahvila.
Toimenpide C 	<ul style="list-style-type: none">• Liikuntahallin käyttöastetta on edistetty tarjoamalla tilat maksutta alle 18- vuotiaille suunnattuun ryhmäliikuntatoimintaan. Otettu käyttöön sähköinen varauskalenteri.

Terveelliset elintavat

Harrastus- ja vapaa-ajanvietto mahdollisuuksien lisääminen

Ilonaiheet

- Harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksien lisääntyminen merkittävästi.
- Lapsiperheiden kohtaamisaikatoimintojen lisääntyminen.
- Liikuntahallin käyttöaste.

Huolenaiheet

- Yläkoululaiset eivät ole innostuneet HSM-harrastustoiminnasta.
- Miten saada yhä useampi lapsi innostumaan omaehtoisesta harrastamisesta?

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteet vuosille 2022-2025

Osallisuus ja yhteisöllisyys

1. Syrjäytymisvaarassa olevien tavoittaminen ja tukeminen
2. Koulutustason nostaminen
3. Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien kehittäminen ja osallisuuden tukeminen

Mielenhyvinvointi

4. Yksilöiden omaehtoisten toimintavalmiuksien edistäminen

Arjen turvallisuus

5. Vanhemmuuden tukeminen
6. Jokaisella lapsella ja nuorella on turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö

Terveelliset elintavat

7. Vahvistamme lasten ja nuorten tasapainoisen ja myönteisen ruoka- ja kehosuhteen rakentumista ja syömisen taitoa
8. Lasten ja nuorten päihdekokeilut ja käyttö vähenee paikallisesti
9. Harrastus- ja vapaa-ajanvietto mahdollisuuksien lisääminen

Toimenpide-ehdotukset vuosille 2024-2025

Valtuustokauden viimeisellä neljänneksellä jatketaan olemassa olevien, hyväksi havaittujen toimenpiteiden ja toimintamallien juurruttamista osaksi arjen työtä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Toimenpiteitä asetettaessa on otettu huomioon myös kuntajohtajien toimenpideesitykset vuodelle 2024, joiden mukaan lasten ja nuorten pahoinvointiin puuttuminen edellyttää toimenpiteitä, joilla **tuetaan ja lisätään lasten ja nuorten perheiden jaksamista, lasten ja nuorten osallisuutta sekä varhaiskasvatuksen- ja kouluarjen työrauhaa.**

Sen lisäksi vuosien 2024–2025 aikana;

- Perusopetuksen poissaoloseurannan kehittäminen, mukaan lukien poissaolojen kokonaismäärän seuranta koko koulussa (TEA-viisari) (Tavoite 1 & 2)
- Yksilökohtaisen oppilaanohjauksen tehostaminen yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. (Tavoite 1 & 2)
- Tarkastellaan koulunuorisotyön resurssin kohdentumista ja lisätään työmuodon näkyvyyttä ja läsnäoloa oppilaiden keskuudessa erityisesti välituntisin. (Tavoite 1, 2 & 6)
- Kohtaamispaikkatoimintojen vakiinnuttaminen osaksi arjen toimintaa (kunta, srk, HVA, MLL). (Tavoite 1 & 5)
- Lasten ja nuorten parissa toimivien Nepsy-osaamisen kartoittaminen ja jatkotoimenpiteiden suunnittelu. (Tavoite 1,2,4 & 5)
- Junnuministeriön ja nuorisovaltuuston kuuleminen koulukiusaamisen muodoista, esiintymispaikoista sekä toimenpide-ehdotuksista kiusaamisen ehkäisemiseksi sekä oppilaskohtainen kuuleminen vuosiluokkatasoisesti. (Tavoite 3 & 6)
- Lasten ja nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen OSBU:n keinoin. (Tavoite 3)
- Lasten ja nuorten parissa toimivien osaamisen vahvistaminen lasten ja nuorten mielenhyvinvoinnin tukemiseksi ja mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisemiseksi (tunnistaminen, puheeksi ottaminen, palveluohjaus). (Tavoite 4)
- Nuorisopalveluiden henkilöstölle tarjotaan koulutusta seksuaalikasvatuksesta. (Tavoite 4 & 6)
- Suunnitellaan ja toteutetaan 5. luokkalaisille ja heidän vanhemmilleen toiminnallinen selviytymispeli-ilta huomioiden kouluterveyskyselyn pohjalta tehdyt nostot lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehityksestä. (Tavoite 4,5,7 & 8)
- Ehkäisevän työn palvelupolkujen kuvaaminen kunnan kotisivuille. (Tavoite 4 & 8)

Toimenpide-ehdotukset vuosille 2024-2025

- Vanhempainraatitoiminnan käynnistäminen yhteistyössä vanhempainyhdistyksen kanssa vanhempien osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi. (Tavoite 5)
- Perheohjaajan tehtävän mahdollistaminen ja perheohjauksen roolin vahvistaminen sekä työn edelleen kehittäminen vanhemmuuden tukemiseksi. (Tavoite 5)
- Kuntakohtaisen turvallisuussuunnittelun aloittaminen asuinalueiden turvallisuuden parantamiseksi (huomioiden kaikki Kärkölän kylät). (Tavoite 6)
- Poistumisharjoitusten toteuttaminen ja sisälle suojautumisen suunnitteleminen ja valmistautuminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. (Tavoite 6)
- Elintapakyselyn ja sen tulosten pohjalta tehtävän yhteenvedon toteuttaminen kaikille kuntalaisille elintapoihin vaikuttamiseksi. (Tavoite 7 & 8)
- Uimahallin lastenltaan lelujen uusiminen toimintaympäristön viihtyisyyden lisäämiseksi. (Tavoite 9)
- Liikuntapaikkojen ml. uimarannat kunnan tarkastaminen vuosittain. (Tavoite 9)

Lisäksi seuraavilla dioilla olevat Lapsiystävällinen kunta mallin toimintasuunnitelman tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet liitetään osaksi lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa ja sen seuranta.

Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2024-2026

TEEMA: Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa

TAVOITE: Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia.

TOIMENPITEET:

1. Lapsiystävällinen kunta malli ja lapsen oikeudet on kirjattu pysyväksi osaksi kunnan Tervetuloa kuntaan töihin - perehdytysoppaaseen. Lisäksi perehdytyksen palautelomakkeeseen lisätään seurantakysymys, toteutuiko esittely perehdytyksen aikana. Palautelomakkeiden perehdyttämistietojen toteutumista seurataan johtoryhmässä ja tarpeen mukaan henkilöstö kutsutaan ryhmäperehdytystilaisuuksiin, joissa LYK-malli esitellään. **Aikataulu:** Syksy 2024 - Kevät 2026. **Vastuutaho:** kansliapäällikkö.
2. Johtoryhmä suunnittelee ja toimialajohtajat vastaavat lapsen oikeuksien ja Lapsiystävällinen kunta -mallin perehdytystilaisuuksien järjestämisestä henkilöstölle ja erityisesti lasten parissa toimiville työntekijöille eri toimialat huomioiden. Perehdytystilaisuudet järjestetään yhteisinä kaikille toimialoille. Perehdytystilaisuuksien jälkeen käydään eri yksiköiden tiimeissä keskustelua siitä, miten kukakin voi edistää lapsen oikeuksia omassa työssään. Esihenkilöiden osaamista ylläpidetään ja laajennetaan jakamalla LYK-tietoa ja tapahtumatietoja esihenkilöiden Teams-kanavassa. Koko henkilöstön osaamista ylläpidetään intranetissä, jossa jaetaan tietoa sekä ajankohtaisia uutisia LYK-mallista. Lisäksi esihenkilöiden Teams-kanavassa ja intrassa esitellään eOppivan lasten oikeuksien koulutuksia. **Aikataulu:** Syksy 2024 - Kevät 2025 **Vastuutaho:** kansliapäällikkö. → Lisäksi lasten oikeuksia käsitellään vuosittain lasten kanssa lasten oikeuksien viikolla ryhmä/ luokkakohtaisesti.
3. Johtoryhmä toteuttaa lapsen oikeuksien ja Lapsiystävällinen kunta-mallin työpaja-tyyppisen perehdytystilaisuuden kunnanvaltuustolle ja muille luottamushenkilöille. Nykyinen valtuusto ja luottamushenkilöt perehdytetään toimintasuunnitelman hyväksymisen jälkeen ja uusi valtuusto ja luottamushenkilöt perehdytetään aina uuden valtuustokauden alussa. Luottamushenkilöiden koulutus- ja perehdytysmateriaalit sekä nykytilankuvausaineistot tallennetaan luottamushenkilöiden Teams-kanavassa, jossa en ovat hyödynnettävissä kaikille uusillekin luottamushenkilöille. Lisäksi luottamushenkilöiden Teams-kanavassa esitellään eOppivan lasten oikeuksien koulutuksia ja kannustetaan osallistumaan niihin. **Vastuutaho:** pormestari **Aikataulu:** Syksy 2024 - Kevät 2026. → Lapset osallistetaan toimenpiteeseen pyytämällä huomioita lapsiystävällistä asioista ja kehittämistä kaipaamista asioista lapsille ominaisilla osallistamisen tavoilla.

Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2024-2026

TEEMA: Lapsen etu

TAVOITE: Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) käyttöönoton ja systemaattiseen toteuttamiseen tueksi on kunnassa käytössä selkeät ohjeistukset. Lapsivaikutusten arviointia tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko.

TOIMENPITEET:

1. Laaditaan linjaus LAVAN käyttöönotosta, jonka kunnanhallitus hyväksyy. **Vastuutaho:** pormestari **Aikataulu:** Syksy 2024
2. Laajennettu johtoryhmä, toimielinten puheenjohtajat ja sihteerit koulutetaan LAVAn käyttöön ja suositellaan osallistumista Lapsivaikutusten arvioinnin perusteet 3.9.2024 -valmennukseen. Vaihtoehtoisena suoritustapana laajennettu johtoryhmä, toimielinten puheenjohtajat ja sihteerit suorittavat eOppivassa Lapsen oikeudet – Työkaluina lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi -koulutuksen. Koulutuksiin osallistumista seurataan ja lähetetään tarvittaessa muistutuksia. **Vastuutaho:** kansliapäällikkö **Aikataulu:** Syksy 2025 mennessä.
3. Toimialajohtajat laativat ohjeistuksen LAVAn käyttöönoton ja toteuttamisen tueksi kevääseen 2025 mennessä hyödyntämällä Unicefin ohjeistuksia lapsivaikutusten arvioinnista sekä muiden kuntien laatimia LAVA-ohjeistuksia. Ohjeistuksessa määritellään mm. se, milloin LAVA tulee tehdä, ketkä sen tekevät, miten ja millä prosessilla sekä ketkä ovat vastuuhenkilöt eri toimialoilla. Valmistelijoiden perehdytys LAVAn käyttöön toteutetaan esihenkilövalmennuksen yhteydessä viimeistään alkusyksystä 2025, kun teemana on hallintovalmistelu. Valmistelijoiden perehdytyksen yhteydessä kuntaan nimetään yksi lavamentori jokaiselta toimialalta, joka on kaikkien tiedossa ja jolle on mahdollistettu riittävät resurssit mentorointiin. **Vastuutaho:** sivistysjohtaja **Aikataulu:** Syksy 2025 mennessä. → Osallistetaan lapsia ja nuoria ohjeistuksen tekemiseen kuulemisen prosessin ja menetelmien valitsemiseksi ottamalla nuorisovaltuusto mukaan ohjeistuksen tekoon ja kouluttamalla myös heidät lapsivaikutusten arviointiin heille järjestettävässä erillisessä koulutustilaisuudessa hyödyntäen E-oppivan koulutusmateriaaleja.
4. Pilotoidaan LAVA-mallia yhdessä nuorisovaltuuston kanssa siten, että nuorisovaltuusto saa kohdentaa varatun määrärahan valitsemaansa kohteeseen. Pilotin jälkeen arvioidaan ohjeen toimivuutta ja tehdään siihen tarvittaessa tarkennuksia. Pilotin toteutuminen esitellään kunnanvaltuuston kokouksessa ennen seuraavan vuoden talousarvion valmistelua. **Vastuutaho:** kansliapäällikkö **Aikataulu:** Syksy 2025-Kevät 2026 → Nuorisovaltuuston jäsenet suunnittelevat ja esittelevät pilotin tulokset.

Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2024-2026

TEEMA: Oikeus elämään ja kehittymiseen

TAVOITE: Kunnan (lapsi- ja perhe)palvelut tarjoavat tukea vanhemmuuteen.

TOIMENPITEET:

1. Tunnistetaan vähintään yksi käyttöön otettava vanhemmuuden tuen menetelmä yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perheohjauksen, nuorisopalveluiden ja esi- ja perusopetuksen toimijoiden kanssa antamalla tietoa erilaisista vanhemmuuden tuen menetelmistä ja tehdään niiden pohjalta yhteinen valinta tarvelähtöisesti yhteisen ideariihen avulla. **Vastuutaho:** sivistysjohtaja **Aikataulu:** Syksy 2024.
2. Koulutetaan lasten ja nuorten parissa työskenteleviä (vaka, perheohjaus, nuopa, esi- ja perusopetus) menetelmän käyttöön järjestämällä kaikille yksiköille yhteinen koulutus. Vaihtoehtoisesti koulutetaan kunnasta yksi työntekijä menetelmän käyttöön, joka edelleen kouluttaa henkilöstöä yksikkökohtaisesti. Toimenpide tarkentuu menetelmän valinnan myötä. **Vastuutaho:** sivistysjohtaja **Aikataulu:** Kevät 2025-Syksy2025.
3. Otetaan systemaattisesti käyttöön vähintään yksi vanhemmuuden tuen menetelmä kunnan lapsi- ja perhepalveluissa (vaka, perheohjaus, nuopa, esi- ja perusopetus). **Vastuutaho:** sivistysjohtaja **Aikataulu:** Syksy 2025 – Kevät 2026.
4. Käynnistetään avoin vanhempainraatitoiminta yhteistyössä vanhempainyhdistyksen kanssa. Vanhempainyhdistys toimii koollekutsujana, jonka tarkoituksena on madaltaa kynnystä vanhempien osallistumiselle. Lapsiystävällinen kunta-koordinaattori toimii tapaamisissa sihteerin roolissa, jolloin tieto välittyy suoraan myös kuntaan. Vanhempainraati kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa. **Vastuutaho:** hyvinvointikoordinaattori **Aikataulu:** Syksy 2024 – jatkuen vuosittain.
5. Kuvataan lapsi- ja perhepalvelut kunnan kotisivuille palvelukartan ja -oppaan muodossa hyödynnettäväksi lapsiperheille ja ammatillisille toimijoille palveluohjauksessa. **Vastuutaho:** hyvinvointikoordinaattori **Aikataulu:** Syksy 2024 mennessä.
6. Kuvataan ehkäisevän työn (mielenterveyden edistäminen, päihde- ja pelihaittojen sekä lähisuuhdeväkivallan ehkäiseminen) palvelupolut kunnan kotisivuille. **Vastuutaho:** hyvinvointikoordinaattori **Aikataulu:** Kevät 2026 mennessä.

Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2024-2026

TEEMA: Osallisuus

TAVOITE: Kunnassa on edustuksellisten osallisuusrakenteiden lisäksi muita osallisuutta edistäviä rakenteita, jotka mahdollistavat lasten ja nuorten näkemysten esiintuomisen eri ikäkausina. Näkemykset otetaan huomioon palveluita suunniteltaessa ja kehitettäessä.

TOIMENPITEET:

1. Järjestetään vuosittain nuorten ja päättäjien avoin iltakahvitilaisuus, jota markkinoidaan hyvissä ajoin, esim. lasten oikeuksien viikolla tai nuorisotyön viikolla tms., jossa keskustellaan ajankohtaisista asioista. Samalla nuoret saavat tietoa kunnallisesta päätöksen teosta ja päättäjät nuorten elämästä ja toiveista lapsiystävällisen kunnan suhteen. **Vastuutaho:** kansliapäällikkö **Aikataulu:** Syksy 2024 – jatkuen vuosittain. → Lapset ja nuoret osallistuvat tähän toimenpiteeseen valmistelemalla etukäteen kysymyksiä ja toiveita päättäjille sekä osallistumalla itse tilaisuuteen. Lapsia ja nuoria tiedotetaan tilaisuuksien jälkeen kuluvan vuoden aikana, miten heidän ajatuksensa on huomioitu kunnassa.
2. Järjestetään 1.-6. luokkalaisten kyselytunti päättäjille koulupäivän aikana esim. lasten oikeuksien viikolla. Jokaisella luokalla valmistellaan ennakkoon kysymyksiä, toiveita ja ideoita lapsiystävällisyyteen liittyen opettajan johdolla ja valitaan jokaiselta luokalta oppilas/oppilaita, jotka esittävät asiat ryhmän puolesta päättäjille. Muut oppilaat ovat kuuntelevana yleisönä opettajan johdolla. **Vastuutaho:** sivistysjohtaja **Aikataulu:** Syksy 2024 – jatkuen vuosittain. → Lapset ja nuoret osallistuvat tähän toimenpiteeseen valmistelemalla etukäteen kysymyksiä ja toiveita päättäjille sekä osallistumalla itse tilaisuuteen. Lapsia ja nuoria tiedotetaan tilaisuuksien jälkeen kuluvan vuoden aikana, miten heidän ajatuksensa on huomioitu kunnassa.
3. Yhtenäiskoululla käynnistetään vuosittaisena toiminta vanhempainyhdistyksen toimesta osallistuva budjetointi lasten ja nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi. **Vastuutaho:** vanhempainyhdistyksen puheenjohtaja **Aikataulu:** Kevät 2025 mennessä – jatkuen vuosittain. → Lapset ja nuoret osallistuvat tähän toimenpiteeseen ehdottamalla ideoita kouluviihtyvyyden parantamiseksi, valitsemalla arviointiraadin kanssa äänestykseen menevät ideat ja äänestämällä, miten OSBU:n kohditettu rahasumma käytetään. Eniten ääniä saanut idea etenee toteutukseen.

Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2024-2026

TEEMA: Osallisuus

TAVOITE: Kunnassa on edustuksellisten osallisuusrakenteiden lisäksi muita osallisuutta edistäviä rakenteita, jotka mahdollistavat lasten ja nuorten näkemysten esiintuomisen eri ikäkausina. Näkemykset otetaan huomioon palveluita suunniteltaessa ja kehitettäessä.

TOIMENPITEET:

4. Kuullaan junnuministeriötä ja nuorisovaltuustoa keskustelemalla erikseen molempien ryhmien kanssa koulukiusaamisen muodoista, esiintymispaikoista ja toimenpide-ehdotuksista kiusaamisen ehkäisemiseksi. Jatkossa kuullaan ko. kokoonpanoja vuosittain koulukiusaamisen tiimoilta. Jatkokyselyn teemat tarkentuvat työskentelyn myötä. **Vastuutaho:** sivistysjohtaja **Aikataulu:** Kevät 2025 mennessä – jatkuen vuosittain. → Lapsen ja nuoret osallistuvat tähän toimenpiteeseen kuulemisen prosessin kautta. Myöhemmin heitä tiedotetaan, miten saatua tietoa on hyödynnetty kiusaamisen vastaisessa työssä. Kuulemisia jatketaan vuosittaisena toimintana koulukiusaamisen tiimoilta.
5. Päättäjät jalkautuvat vuosittain lasten oikeuksien viikolla varhaiskasvatukseen kuuntelemaan ja keskustelemaan lasten kanssa. Varhaiskasvatuksen henkilökunta valmistelee lasten kanssa ennakkoon materiaalia päättäjille kunnan lapsiystävällisyyteen liittyen lasten näkökulmasta. **Vastuutaho:** pormestari **Aikataulu:** Kevät 2025 mennessä – jatkuen vuosittain. → Lapset valmistelevat päättäjille materiaalia kunnan lapsiystävällisyyteen liittyen.
6. Nimetään vakasta, perusopetuksesta ja nuorisopalveluilta työntekijä, joka alkaa kehittämään ja koordinoimaan kunkin yksikön osallisuustyötä arjessa. **Vastuutaho:** sivistysjohtaja **Aikataulu:** Kevät 2025 mennessä → Lapset ja nuoret osallistuvat tähän toimenpiteeseen osallistumalla osallisuutta vahvistaviin toimenpiteisiin vakan, perusopetukseen ja nuorisopalveluiden arjessa.

Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2024-2026

TEEMA: Oikeus elämään ja kehittymiseen

TAVOITE: Kunta vähentää kasvihuonekaasupäästöjään systemaattisesti ja varautuu muuttuvaan ilmastoon sekä huomioi lapset ilmastotyössään.

TOIMENPITEET:

1. Laaditaan kunnalle ilmastosuunnitelma. Ilmastosuunnitelmaan sisällytetään ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä sekä vuosittaisen päästökemityksen raportoinnin toteutustapa. Ilmastosuunnitelma on työn alla ja sen on määrä olla valmiina vuoden 2024 loppuun mennessä. Huomioidaan ilmastosuunnitelma myös kuntastrategiassa sitä päivitettäessä. **Aikataulu:** Syksy 2024 – Syksy 2025. **Vastuutaho:** ympäristösihteeri. → Osallistetaan lapsia ja nuoria ilmastosuunnitelman tekemiseen työpajamuotoisesti. Työpajan tavoitteena on ensisijaisesti saada lasten ja nuorten näkökulmia ilmastosuunnitelman valmisteluun. Työpajasta on kuitenkin mahdollista myös nostaa suoraan sisältöjä ilmastosuunnitelmaan. Työpaja pyritään suunnittelemaan niin, että se tukisi jokaisen lapsen osallisuutta, ja tarvittaessa osallistetaan työpajan lisäksi jollakin toisella tavalla.
2. Ilmastovaikutuksia huomioidaan kaavoitusta ja muuta maankäyttöä, liikennettä, rakentamista, energia- ja jätehuoltoa, palveluiden järjestämistä ja hankintoja koskevassa päätöksenteossa. Ilmastovaikutukset otetaan huomioon ilmastosuunnitelmaa laadittaessa ja se toimii jatkossa ohjeena. Kärkölä on osa HINKU-verkostoa, johon on kirjattu Kärkölän kunnan kasvihuonepäästöjen kokonaispäästövähennystavoite vuoteen 2030 mennessä. **Aikataulu:** vuosittain. **Vastuutaho:** tekninen johtaja.
3. Viestitään ilmastotyöstä säännöllisesti. **Aikataulu:** Kevät 2024 – Kevät 2026. **Vastuutaho:** ympäristösihteeri. → Ilmastotyöstä viestitään myös lapsille ja nuorille. Pyritään käyttämään viestinnässä myös sellaisia kanavia, jotka erityisesti tavoittavat lapsia ja nuoria. Ilmastotyöhön liittyviä lasten ja nuorten kiinnostuksen kohteita tai hyviä viestintätapoja voidaan selvittää esimerkiksi ilmastosuunnitelmatyön yhteydessä.

Lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet ja toimenpiteet vuosille 2024-2026

TEEMA: Lasten näkemyksiin perustuva tavoite

TAVOITE: Kehitetään kunnan leikkipuistoja ja vapaa-ajanviettopaikkoja. Tavoitteena sellaiset julkiset tilat, mitkä vastaavat lasten ja nuorten tarpeita siten, että julkiseen tilaan käytetyt määrärahat lisäävät lapsiystävällistä ja tehokasta tilojen käyttöä sekä tukevat tasa-arvoa, osallisuutta ja liikkuvaa elämän tapaa.

TOIMENPITEET:

1. Toteutetaan lapsille ja nuorille kysely osallistuvan budjetoinnin keinoin vuosittain. Kysely toteutetaan verkkoselaimella yhteistyössä koulun ja nuorisopalveluiden henkilöstön kanssa huomioiden myös valmistavan opetus sekä vaativan erityisen tuen oppilaat ja erityisopetuksen pienryhmien oppilaat. Osallistuvan budjetoinnin määrärahat määräytyvät valtuuston myöntämän määrärahan mukaisesti. Budjetoinnissa osoitetaan selkeästi valtuutetuille, että kyse on lapsiin ja nuoriin kohdennetuista määrärahoista. Kysely toteutetaan vuosittain joko syksyllä tai keväällä siten, että saadaan toteutukseen lapsille / nuorille tärkeät alueet.
Aikataulu: Kevät/ syksy 2025 alk. **Vastuutaho:** tekninen johtaja. → Lasten ja nuorten kokemuksesta siitä, miten he käyttäisivät leikkipuistoihin/ vapaa-ajanviettopaikkoihin varatut rahat. Joista edelleen valitaan eniten ääniä saaneet ideat. Tiedotetaan lapsia ja nuoria siitä, miten heidän toiveitaan ja mielipiteitään on huomioitu leikkipuistojen ja vapaa-ajanviettopaikkojen kehittämisessä.
2. Leikkipuisto- / vapaa-ajanviettopaikkakokemus eli käyttäjäkokemus tehdyistä toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista. Saadut palautteet kirjataan, sekä hyvät että huonot kokemukset, ja tiedot hyödynnetään seuraavissa suunnittelukohteissa. Tällä tavoin lapsiystävällisyys saadaan muutettua mm. suunnitteluohjeiksi, ja huomioista tulee osa toimintatapaa. **Aikataulu:** Kevät/ syksy 2026 alk. **Vastuutaho:** tekninen johtaja. → Kokemuksesta lapsille ja nuorille tehdyistä toimenpiteistä eli leikkipuistojen ja vapaa-ajanviettopaikkojen kehittämisestä. Lapsille ja nuorille tiedotetaan, miten heiltä kerättyjä kokemuksia hyödynnetään edelleen kehittämisessä.
3. Tiedotetaan lapsia ja nuoria siitä, että tämä on lasten ja nuorten valitsema tavoite ja lapset ja nuorten arvioivat tämän tavoitteen etenemistä vuosittain.
Aikataulu: Kevät/ syksy 2025 alk. **Vastuutaho:** tekninen johtaja. → Tämä on lasten ja nuorten valitsema tavoite lapsiystävällinen kunta toimintasuunnitelmaan. Lapset ja nuorten arvioivat tämän tavoitteen toteutumista vuosittain kyselyn avulla.
4. Hyödynnetään LAVAa kehittämistyössä ohjeistuksen valmistuttua. **Aikataulu:** Syksy 2025. **Vastuutaho:** tekninen johtaja. → Lasten ja nuorten kokemuksia kerätään LAVA-prosessin yhteydessä ja niitä hyödynnetään kehittämistyössä. Lapsia ja nuoria tiedotetaan, miten heidän näkemyksensä on huomioitu kehittämistyössä.

Läpileikkaavat toiminta- periaatteet

Kumppanuus

perustuu luottamukseen ja toisen kunnioittamiseen. Se mahdollistaa yhteistyön, avoimen viestinnän sekä yhdessä oppimisen kulttuurin.

Yhdenvertaisuus

kaiken toiminnan lähtökohdana. Kaikille lapsille ja nuorille turvataan tasa-arvoiset elämisen ja kasvamisen mahdollisuudet.

Oikea-aikaisuus

tähtää ennen kaikkea ongelmien ehkäisemiseen ja entistä varhaisempaan tukeen.

Päämääränämme on lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuva toimintakulttuuri.

PALVELUITA LAPSIPERHEILLE:

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS
PERHEOHJAUS

PERUSOPETUS

NUORISOPALVELUT

LIIKUNTAPALVELUT, UIMAHALLI

KIRJASTO

KULTTUURI

YHDISTYKSET, JÄRJESTÖT, SÄÄTIÖT

SEURAKUNNAT

ÄITIYS- JA LASTENNEUVOLA

KOHTAAMISPAIKAT

OPPILAS- JA OPISKELIJAHUOLTO

KASVATUS- JA PERHENEUVONTA

TERVEYSPALVELUT

VAMMAISPALVELUT

SOSIAALIHUOLTOLAIN
MUKAISET PALVELUT

MIELENTERVEYS JA PÄIHDEPALVELUT

LASTENSUOJELU

ERIKOISSAIRAANHOITO

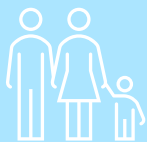
< tuki - ennaltaehkäisevät palvelut - korjaavat palvelut >

Perhesosiaalityö ja lastensuojelu

- **Palvelutarpeen arviointi:** lapsen ja perheen sosiaalihuollon tarpeen arviointi ja mahdollinen lastensuojelun tarpeen selvittäminen.
- **Sosiaalihuoltolain mukainen suunnitelmallinen asiakastyö** erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille ja lapsiperheille. Tukimuotoina mm. perhetyö, tukihenkilö ja tukiperhe. Työskentelyä ja verkostotyötä koordinoi omatyöntekijä.
- **Asiakassuunnitelman mukainen avo -, sijais- ja jälkihuolto.** Lastensuojelun avohuollon tukitoimenpiteet toteutetaan yhteistyössä lapsen ja perheen kanssa. Tukitoimia ovat mm. tehostettu perhetyö, ammatillinen tukihenkilö, tukiperhe ja avohuollon sijoitus sekä taloudellinen tuki. Avohuollontukitoimet ovat ensisijaisia sijaishuoltoon nähden. Huostaanotetun lapsen sijaishuoltoa voidaan järjestää perhehoidossa tai laitoksessa. Jälkihuoltoa järjestetään pidemmän sijoituksen ja huostaanoton jälkeen lapselle ja nuorelle 25 -vuotiaaksi asti.
- **Lastensuojeluilmoitus ja yhteydenotto:** Jokainen, joka huomaa lapsen tai nuoren olevan avun tarpeessa, voi ottaa yhteyttä lastensuojeluun ja tehdä lastensuojeluilmoituksen. Jos lapsi on välittömässä vaarassa, on tärkeää ilmoittaa asiasta välittömästi puhelimitse lastensuojelun päivystysnumeroon tai virka ajan ulkopuolella hätäkeskukseen. Jos lapsen tai perheen tilanne huolestuttaa, voi aina ottaa yhteyttä puhelimitse lastensuojelun päivystykseen ja keskustella asiasta päivystävän sosiaalityöntekijän kanssa. Päivystyspuhelin on varattu kiireellisiä tilanteita varten ja muutoin sosiaalihuollon ohjausta ja neuvontaa antaa Polku.

LASTENSUOJELU LUKUINA KÄRKÖLÄSSÄ

0-17v, joista on tehty lastensuojeluilmoitus
%vastaavan ikäisistä/lkm

9,1%/64 2022
11,5%/82 2020

Maan keskiarvo 9,1 ja maakunnan keskiarvo 9,6

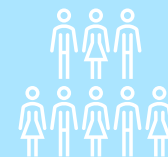
Huostassa vuoden aikana olleet 0-17v,
% vastaavan ikäisistä/lkm

2,1%/15 2022
1,5%/ 11 2020

Maan keskiarvo 1,1 ja maakunnan keskiarvo 1,3

Kiireellisesti vuoden aikana sijoitettuna olleet 0-17v.,
% vastaavan ikäisistä/lkm

1,0%/7 2022
1,1%/ 8 2020

Maan keskiarvo 0,4 ja maakunnan keskiarvo 0,5

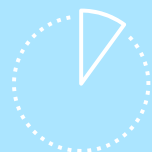
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17v.
% vastaavan ikäisistä/lkm

3,1%/22 2022
2,7 %/19 2020

Maan keskiarvo 1,6 ja maakunnan keskiarvo 2,1

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17v.,
sijoituspaikkana laitos,
% kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista/lkm

50,0%/11 2022
40,0 %/ 8 2020

Maan keskiarvo 47,3 ja maakunnan keskiarvo 52,2
(Sotkanet 2023)

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17v.,
sijoituspaikkana perhe,
% kaikista kodin ulkopuolelle sijoitetuista/ lkm

50,0%/11 2022
45,0%/ 9 2020

Maan keskiarvo 42,4 ja maakunnan keskiarvo 37,8

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat,
0-17v. vuoden aikana,
% vastaavan ikäisistä/lkm

3,8%/26 2022
3,6%/ 26 2020

Maan keskiarvo 3,6 ja maakunnan keskiarvo 2,0

Asiakkaita keskimäärin /
Sosiaalityöntekijä

40 lasta (Päijät-Häme)
Hallitusohjelman tavoite 2022:
35 lasta / sosiaalityöntekijä

KÄRKÖLÄ

Oppilas- ja opiskeluhuolto

Oppilas- ja opiskeluhuollolla

- tarkoitetaan perusopetuslain mukaista oppilashuoltoa sekä lukiolain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaista opiskelijahuoltoa.
- edistetään ja ylläpidetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.
- toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeusyksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.

Oppilas- ja opiskeluhuoltoon sisältyvät opetuksen ja koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto ja opiskeluhuollon palvelut, joita ovat:

- PSYKOLOGIPALVELUT
- KURAATTORIPALVELUT
- KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLLON PALVELUT

Oppilas- ja opiskeluhuoltoa toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Lähde: Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287

Kärkölässä oppilashuoltoryhmän vakiokokoonpanoon kuuluvat rehtori, vararehtori, laaja-alainen erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja, kuraattori sekä psykologi ja koulunuorisotyöntekijä, jotka ovat paikalla tarpeen mukaan. Syksyllä 2021 oppilashuoltoryhmä on kokoontunut viikoittain.

Kuraattoripalveluita on Kärkölässä saatavilla neljänä päivänä viikosta esikoululaisista yhdeksäsluokkalaisiin. Kouluterveydenhoitaja on Kärkölässä keskimäärin neljänä päivänä viikossa. Koululääkärin palveluita on saatavilla 2,5-3 tuntia/ viikko. Koulupsykologin resurssi on yhteinen Hollolan kanssa, tarvittaessa tutkimukset hoidetaan ostopalveluina.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus

Opiskeluhuollon palvelut, koulu ja opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori ja psykologipalvelut siirtyvät 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä.

Vaikka palvelut tullaan kokomaan yhden järjestäjän vastuulle, ne toteutetaan jatkossakin kouluilla ja oppilaitoksissa. Uudistuksen toteutus ja opiskeluhuollon kokonaisuus tarvitsee toimiakseen tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen ja kuntien opetustoimen välillä.

Uudistuksella edistetään oppilaiden ja opiskelijoiden tuen piiriin pääsyä laajentamalla koulujen ja oppilaitosten henkilöstön oikeutta ottaa tarvittaessa yhteyttä kaikkiin opiskeluhuollon palveluihin. Uudistuksella pyritään lisäksi vahvistamaan oppilaiden ja opiskelijoiden itsemääräämisoikeutta sekä yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa tarkentamalla kirjaamisen, rekisterinpidon ja tietojen luovuttamisen käytäntöjä.

Myös opiskeluhuoltopalvelujen valtakunnallista ohjausta, kehittämistä ja valvontaa jäsennetään uudelleen.

Lähde: STM 2021

Perhekeskus

Perhekeskus yhteensovittaa kuntien ja kuntayhtymien sekä järjestöjen ja seurakuntien palveluita ja toimintaa. Tarkoituksena on, että jokainen lapsi, nuori ja perhe saa tarvitsemansa avun ja tuen viiveettä.

Perhekeskuksia kehitetään, jotta pystytään vähentämään eriarvoisuutta, vahvistamaan ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea sekä hillitsemään kustannusten kasvua. Perhekeskuksen palveluverkostoon kuuluvat sosiaali- ja terveyspalvelujen lisäksi varhaiskasvatus, kunnan terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta, seurakunnat ja järjestöt. Lisäksi kehitetään lapsiperheiden sähköisiä palveluja.

- Perhekeskusverkostolla tarkoitetaan verkostomaista tapaa toimia ja sovittaa palveluita yhteen.
- Perhekeskukset ovat myös fyysisiä tiloja, joista perheet saavat palveluita.
- Perhekeskukseen kuuluu kohtaamispaikkoja, jotka ovat maksuttomia lähipalveluja perheille.

Kärkölässä lapsiperheiden kohtaamispaikkatoimintaa järjestää MLL:n Kärkölän paikallisyhdistys ry, Kärkölän kappeliseurakunta ja Kärkölän kunta (avoin varhaiskasvatus). Toiminnassa on mukana myös hyvinvointialueen lapsiperhepalvelut.

Toteutus ja seuranta

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista ja tehtyjä toimenpiteitä seurataan osana vuosittaista hyvinvointityötä. Suunnitelman toteutumisen seuranta on osa jokaisen esimiehen työtä ja osa oman työn kehittämistä jokaisella lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivalla. Suunnitelmaa tarkastellaan seuraavan kerran kahden vuoden päästä, vuonna 2023, kouluterveyskyselyn tulosten valmistuttua, jonka pohjalta tehdään tarvittaessa tarkennuksia tavoitteiden ja toimenpiteiden osalta.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma tarkistetaan seuraavan kerran vuonna 2025. Vuosille 2022-2025 laaditun suunnitelman raportointi tapahtuu laajan hyvinvointikertomustyön yhteydessä.

Hyödyllisiä linkkejä

- YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus: <https://www.lapsenoikeudet.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus-turvaa-lasten-ihmisoikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/>
- Suomen kansallinen lapsistrategia: <https://www.lapsenoikeudet.fi/wp-content/uploads/2021/04/lapsistrategia-FIN.pdf>
- Väkivallaton lapsuus: toimenpidesuunnitelma lapsiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä 2020-2025: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161899>
- Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030: Toimeenpanosuunnitelma – Valtioneuvosto: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163021>
- Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa: Valtioneuvosto: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162318/VN_2020_21.pdf?sequence=7&isAllowed=y
- Eeroon lapsiperheköyhyydestä: https://www.hilkkakemppi.fi/wp-content/uploads/2021/09/Lapsiperhekoehyys2021_Kemppi-2.pdf?x20284
- Lastensuojelulaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=lastensuojelulaki>
- Lastensuojelu – PHHYKY: <https://www.phhyky.fi/fi/perhe-ja-sosiaalipalvelut/lapsiperhepalvelut/palvelukuvaukset/lastensuojelu/>
- Lastensuojelun keskusliitto – Sanasto: <https://www.lastensuojelu.info/sanasto/>
- Sosiaalihuollon ohjaus ja neuvonta Polku: <https://www.phhyky.fi/fi/perhe-ja-sosiaalipalvelut/aikuiset/palveluohjaus-polku/>

Lisätietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista:

- Sotkanet.fi: <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>
- Kouluterveyskysely: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>
- OPA-tiedonkeruu: <https://www.oph.fi/fi/tiedonkeruu/opa-tiedonkeruu>
- Nuorisobarometri: <https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/>
- FinLapset: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/finlapset-lasten-nuorten-ja-perheiden-terveys-ja-hyvinvointi>
- TEA-viisari: <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>
- Syrjäytymisen dynamiikka – Me säätiö: <http://data.mesaatio.fi/syrjaytymisen-dynamiikka/>

LÄHTEET

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287. Viitattu 15.12.2021. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131287#a29.12.2016-1501>
- PHHYKY 2021. Lastensuojelu. Viitattu 15.12.2021. Saatavilla: <https://www.phhyky.fi/fi/perhe-ja-sosiaalipalvelut/lapsiperhepalvelut/palvelukuvaukset/lastensuojelu/>
- Päijät-Hämeen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025. Viitattu 15.12.2021. Saatavilla: <https://paijat-hame.fi/suunnitelmat/>
- Sotkanet 2021. Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 15.12.2021. Saatavilla: <https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/index>
- STM 2021. Viitattu 15.12.2021. Saatavilla: <https://stm.fi/-/opiskeluhuollon-lakimuutokset-lausuntokierrokselle>.
- THL 2021. Perhekeskus. Viitattu 15.12.2021. Saatavilla: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus>
- Valtioneuvosto 2020. Lasten ja nuorten hyvinvointi koronakriisin jälkihoidossa. Valtioneuvoston julkaisu 2020:21. Viitattu 15.12.2021. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162318/VN_2020_21.pdf?sequence=7&isAllowed=y